

Gerici-faşist iktidara geçit yok!

Bu böyle olmakla birlikte emekçiler İstanbul seçimleri üzerinden kendilerine dayatılan keyfiliği reddetmelidir. Gerici-faşist AKP iktidarına karşı mücadeleyi büyütmeli, Erdoğan yönetiminin topluma reva gördüğü zorbalığı kabul etmemelidir. Ranta, soygu-

na ve kâra dayalı saltanatları için toplumu hiçe sayan, faşist tek adam rejimini kurmaya ve güçlendirmeye çalışan AKP gericiliğinden hesap sormalıdır. Bunun yolu ise her şeyden önce örgütlenmekten ve toplumsal mücadeleyi büyütmekten geçmektedir.

S.3

Haftalık
Sosyalist
Siyasal Gazete

ISSN 1300-3585

Sayı 2019 / 22

14 Haziran 2019 • 1TL

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak43.net

İşçi sınıfı kölelik dayatan rejimden hesap sormalıdır!

4

ABD ile ilişkilerde S-400 düğümü

Kuyruğu dik tutma çabasıyla sergilenen kimi çıkışlara, istediğimizi yaparız efelenmelerine “bağımsızlık” anlamı ithaf etmenin hiçbir karşılığı yoktur.

6

Ne sıkılan mermiler ne zehirli sözcükler

Binali Yıldırım'ın dilinden içinde Kürt geçen kelimeler dökülürken, AKP'li belediyeler belediye binalarında bulunan Kürtçe tabelaları sökmektedirler.

16

Kriz, kadın işçiler ve taleplerimiz

Krizin bedelini ödememek, fabrikalarda, yaşamın her alanında örgütlenmekle, sömürü düzenine karşı mücadeleyi yükseltmekle mümkündür.

Karadeniz: Bir halklar mozaigi - Habip Gül

s.12

Kadın işçi mücadelesini güçlendirelim! - Ç. İnci

s.18

İşçi sınıfı kölelik dayatan rejimden hesap sormalıdır!

Hezimete uğrayan AKP-MHP koalisyonunun toplum nezdinde siyasal miadını doldurduğu, 31 Mart'ta keskinleşmişti. Ne saray borazanı medya ordusunun tek taraflı yayınları ne dağıtılan rüşvetler ne kaba tehditler ne de yapılan hileler-hırsızlıklar bu sonucu değiştirebildi. Toplumsal meşruiyetini yitiren bu dinci-faşist koalisyon, saray rejimine dalkavukluk yapan Perinçekçi Vatan Partisi'nden başka destek veren bir güç kalmadı.

Çöküş süreci başlayınca, iktidara geliş sürecinde "milli irade" söylemini çıklet yapanların ezberleri bozuldu. Artık özgüvenleri sarsılıyor, hırçınlaşıyor, histeri nöbetleri geçiriyorlar. Dün kara dediklerine ak diyor, kafesinden kaçan vahşi bir yırtıcı gibi etrafa saldırıyor, "milli irade"yi ise ayaklar altına alıyorlar.

Bu haleti-ruhiye içinde 23 Haziran seçimlerine hazırlanan saray rejimi şizofrenik tutumlar sergiliyor. İktidarda kalacakları süreyi uzatmak, Ortaçağ artığı ideolojilerini topluma dayatmak, rantın ve talanın kaynağını kaptırmamak gibi kaygılarla hareket eden T. Erdoğan ve müritleri, yalan ve iftira, uydurma ve demagoji konusunda emsallerini fersah fersah geride bırakıyorlar. Son günlerde oy devşirmek adına yapılanlar tiksinti verici olduğu kadar, 'kargaları güldürecek' cinstendir aynı zamanda.

Artık yalandan da olsa topluma bir şey sunamıyorlar. Olağan koşullarda yapılacak hiçbir seçimi kazanma şansları yok. Bundan dolayı iş, eksik kalacak oyları çalıp çalmayacaklarına bakıyor. Sergiledikleri kepezellikler, oy devşirmek için her yola başvurmaya hazır olduklarını gösteriyor. Örneğin Ekrem İmamoğlu'nun Beylikdüzü'ne Makarios heykeli diktirdiği zirvasından bile medet umabiliyorlar.

"Beka sorunu" kabul ettikleri bir seçime "gerçeküstü" söylemlerle hazırlanıyor, Osmanlı-Cumhuriyet döneminin seri katillerinden Topal Osman'ın hortlağına sarılıyorlar. Hayali Pontus tehdidine karşı "milli seferberlik" ilan ediyorlar. Kürdistan adını ağzına alanlar hapse atılırken, AKP'nin adayı "Kürdistan'da Kürtçe" konuşuyor. Faşist partinin şefi, Abdullah Öcalan üzerindeki tecritin kaldırılmasını istiyor. Binali Yıldırım, utanmadan Dersim adını telaffuz ediyor. Faşist tek adam rejimi doludizgin icraatlarına devam ederken, 'yargı reformu' safatasını ortaya atıyorlar. Bu 'gerçeküstü' söylemler, bazı gerçek icraatlarla tamamlanıyor. Tehditler, kumpaslar, provokatif girişimler, biat etmeyen gazetecilere dönük faşist saldırılar...

Saray rejiminin bu kadar akıldışı icraatlar sergilemesi tesadüf değil elbet. Zira milyonlarca İstanbullunun iradesini çiğnediler. "Gidin artık, suratınızı şeytan görsün" diyen topluma zorbalıkla kendilerini dayatıyorlar. Şizofrenik histeri nöbetleri, ellerinde kaba şiddet dışında etkili bir aracın kalmamasından da kaynaklanıyor.

Gerici-faşist koalisyon lanetli atalarından feyz alarak "Pontus tehdidine karşı milli seferberlik" ilan ederken, gerçek işçi sınıfı ile emekçilerin sırtına yıkılıyor. Türk lirası değer kaybediyor, üretim daralıyor, işsizlik artıyor, enflasyon yükseliyor, yoksulluk-sefalet derinleşiyor. Uzun yıllardır tarım ve hayvancılık tam bir çöküş yaşıyor. En temel ürünler dahi başka ülkelerden ithal ediliyor. S-400 füzeleri bağlamında ABD ile yaşanan gerilimin bu tabloyu daha da vahim bir hale getirme

ihtimali yüksektir.

Hal böyleyken lükse-şatafata batan, yazlık saray inşa eden, yandaşlarına milyarlık ihaleler aktarmaya devam AKP-MHP koalisyonu, icraatlarının bedelini ödeyen işçileri-emekçileri ise zerre kadar umursamıyor. Zira "eğer saray rejimini güvenceye alırsak, işçilerin-emekçilerin hak arama mücadelelerini copla-dipçikle bastırırız" diye düşünüyorlar.

Sermayeye hizmet eden bütün iktidarlar, kapitalist sistemin yapısal sorunlardan kaynaklı krizlerin, yolsuzlukların, yağmanın, hırsızlığın, adam kayırmanın faturasını emekçilere ödetmeyi esas alırlar. Ancak AKP-MHP koalisyonu, gelmiş geçmiş bütün hükümetleri/rejimleri fersah fersah geride bıraktı. Bu pervasızlığı sergilemelerinin esas nedeni, henüz güçlü bir sınıf hareketinin basıncı altına girmemiş olmalarıdır.

İşçi sınıfını yok sayan, ona köle muamelesi yapan bu kokuşmuş rejime karşı mücadeleyi yükseltmek acil ve yaşamsal bir sorumluluktur. Hem insanca yaşama kavuşmak hem de onurlu bir gelecek kurabilmek için bu kepezelliklere karşı mücadeleyi büyütmekten başka bir çıkış yolu yok.

İstanbul seçimleri vesilesiyle, emekçi düşmanı-din bezirganı saray rejimine yeni bir şamar indirmek önemlidir. Her onurlu işçinin-emekçinin bu yönde tercih yapması gerekmektedir. Bununla birlikte saray rejiminin bir şamarla yıkılmayacağı da göz ardı edilmemelidir. Her halükârda krizin faturasını kapitalistlerle saraylarda sefahat sürenlere ödetebilmek için "sınıfa karşı sınıf" şiarıyla örülecek bilinçli, örgütlü, kararlı, militan bir mücadeleye hazırlanmak şarttır.

İstanbul seçimleri vesilesiyle, emekçi düşmanı-din bezirganı saray rejimine yeni bir şamar indirmek önemlidir. Her onurlu işçinin-emekçinin bu yönde tercih yapması gerekmektedir. Bununla birlikte saray rejiminin bir şamarla yıkılmayacağı da göz ardı edilmemelidir.

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2019/22 * 14 Haziran 2019 * Fiyatı: 1 TL

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ersin Özdemir

EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yayın türü: Süreli Yaygın

Yönetim Adresi: EKSEN YAYINCILIK

Osmanağa Mah. Kırtasiyeci Sk. No:9 Kat:2 Daire:7
Kadıköy / İstanbul

Tif. No: 0536 285 73 25
e-mail: info@kizilbayrak.net
twitter: @kizilbayraknet
www.kizilbayrak43.net

Baskı: Kuzey Veb Ofset Sanayi Ticaret LTD ŞTİ - Taşakadın Yassıören Cd. No:75/1 Taşakadın Köyü Arnavutköy / İSTANBUL

Gerici-faşist iktidara geçit yok!

İŞÇİLER, EMEKÇİLER, GENÇLER

Gerici-faşist AKP iktidarı 2002 yılından bugüne adım adım inşa ettiği soygun ve rant rejimini ayakta tutmak için her türlü yol ve yöntemi kullanıyor. Tepesinde Tayyip Erdoğan'ın oturduğu harami saltanatı baskı ve zorbalıkla devamını sağlıyor. Öyle ki kendi sefil çıkarlarının geleceği için bütün bir topluma faşist tek adam rejimini dayatıyor. 17 yıldır varlığını borçlu olduğu sermaye düzeni için var gücüyle çalışan Erdoğan yönetimi, sıra sefil çıkarlarına geldiğinde kendi yasa ve hukukunu da bir kenara bırakıyor. Tamamen keyfi biçimde topluma kendisini dayatıyor.

Bunun son ve çarpıcı örneği 31 Mart yerel seçimleri oldu. Türkiye'nin siyasi ve toplumsal yaşamı açısından İstanbul, Ankara, İzmir gibi önemli kentleri kaybeden, buradan hareketle kendi geleceğini tehlikede gören Erdoğan yönetimi tamamen keyfi biçimde İstanbul seçimlerini yok saydı. Yeri geldiğinde "milli irade"yi diline dolayan ve demagoji konusu yapan gerici-faşist iktidar, söz konusu kendi geleceği ve çıkarları olduğunda milyonların tercihini yok sayacağını böylelikle bir kez daha göstermiş oldu. Kurlsız ve keyfi biçimde topluma yeni bir seçim dayattı.

İŞÇİLER, EMEKÇİLER

Gerici-faşist iktidar tarafından keyfi bir şekilde iptal edilen ve 23 Haziran'da yenilenecek olan İstanbul seçimleri siyasal sonuçları açısından İstanbul sınırlarını şimdiden aşmış bulunuyor. Keza, 23 Ha-

ziran seçimleri gerek Erdoğan yönetimi, gerek düzen muhalefeti, gerekse de bütün bir toplum tarafından ülke çapında bir hesaplaşma alanı olarak görülüyor.

Kardeşler, ister Binali Yıldırım olsun ister Ekrem İmamoğlu, 23 Haziran'da mindere çıkacak olanlar sömürü düzenini temsil ediyorlar. Her ikisi de varlığını sömürü düzenine borçlu. Bu nedenle emekçiler gerek seçimlerden, gerekse sermayeyi temsil eden güçlerden asla bir beklenti içerisine girmemelidir.

Bu böyle olmakla birlikte emekçiler İstanbul seçimleri üzerinden kendilerine dayatılan keyfiliği reddetmelidir. Gerici-faşist AKP iktidarına karşı mücadeleyi büyütmeli, Erdoğan yönetiminin topluma reva gördüğü zorbalığı kabul etmemelidir. Ranta, soyguna ve kâra dayalı saltanatları için toplumu hiçe sayan, faşist tek adam rejimini kurmaya ve güçlendirmeye çalışan AKP gericiliğinden hesap sormalıdır. Bunun yolu ise her şeyden önce örgütlenmekten ve toplumsal mücadeleyi büyütmekten geçmektedir.

İŞÇİLER, EMEKÇİLER, KARDEŞLER

- 23 Haziran seçimleri üzerinden bizlere bir kez daha kendisini dayatan,
- Grevleri yasaklayan, hak arama eylemlerine azgınca saldıran,
- Faşist tek adam rejimini kurup, zorbalığı olağanlaştırmak isteyen,
- Dini istismar edip, toplumu ayrıştıran/düşmanlaştıran,
- Emperyalistlerin çıkarları için savaş kıskırtıcılığı yapan, kardeş halkların oluk

oluk kanını akıtan,

- Sömürü düzeninin krizini yönetmek adına faturayı işçilere ve emekçilere kesen,

- Emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarını cehennem çözümlerine çeviren ekonomi programlarını azgınca uygulayan,

- İşçi ve emekçilerin kazanılmış haklarını bir bir ortadan kaldıran ve gelinen yerde kıdem tazminatı hakkına göz diken,

- Özelleştirmelerle, sosyal yıkım politikalarıyla çalışma koşullarını kurlsız hale getiren, işsizliğin çığ gibi büyümesine yol açan,

- Ranta, soyguna ve kâra dayalı harami saltanatının devamı için terör estiren,

- Kendisine muhalif her sesi boğmak isteyen,

- Kürt halkını yok sayan, kazanımlarını ortadan kaldırmak için kirli savaş politikasını azgınca uygulayan,

- Gençliği köle haline getirmek, dindar ve kindar nesiller yetiştirmek için eğitim sistemini gericileştirilen, piyasanın insafına bırakan,

- Kadınlar üzerindeki çifte sömürüyü katmerleştiren, kadına ve çocuğa yönelik şiddet ve istismarın önünü açan,

- Başta Aleviler olmak üzere, farklı inanç ve kültürleri yok sayan, asimile etmek için her türlü kirli yöntemi pervasızca uygulayan,

Gerici-faşist AKP iktidarına geçit vermeyelim!

Sınıf mücadelesini büyütelim!

BAĞIMSIZ DEVRİMCİ SINIF PLATFORMU

Haziran 2019

Enflasyon zamları eritiyor, yoksullaşma artıyor!

Sermaye devleti krize çözüm adı altında sermaye için kurtarma paketleri ve teşvikleri birbiri ardına açıklarken, işçi sınıfı ve emekçilere reva görülen sefalet daha da büyüyor. İşçi ve emekçiler üzerindeki baskıları arttıran, sömürüyü ağırlaştıran sermaye iktidarı, işsizlik sopasıyla emekçileri boyun eğmeye zorluyor. Krizi emekçilere ödetmenin yollarından biri de enflasyon ve hayat pahalılığı ile artan yoksullaşma oluyor.

Birleşik Metal İşçileri Sendikası Sınıf Araştırmaları Merkezi'nin (BİSAM) hazırladığı son rapor asgari ücretlinin daha da yoksullaştığını bir kez daha gözler önüne serdi. Yüzde 30'a varan gıda enflasyonunu karşılamayan ücret zamları nedeniyle emekçilerin sefaleti derinleşti.

TÜİK'in geçtiğimiz günlerde açıkladığı resmi enflasyon Mayıs ayında yüzde 18,71 oldu. Gıda enflasyonu ise yüzde 28,44 oldu. BİSAM'ın 'Alım Gücü Araştırması Dönem Raporu'nda, bu artışın etkisiyle, asgari ücretlinin gıdadaki alım gücünün ne kadar düştüğü hesaplandı. Enflasyona paralel yapılan zamma karşın asgari ücretli işçinin alım gücünün yüzde 8 düştüğü ortaya kondu.

Raporda, alım gücünün farklı tüketim maddelerinde ne kadar düştüğü de yer aldı. Sarımsak ve patateste yüzde 40 oranında düşen alım gücü, domateste yüzde 32, patlıcanda yüzde 30, kuru soğanda yüzde 30, tavukta yüzde 24 geriledi.

TÜİK verilerinden yapılan hesaplamalara göre, sebze fiyatlarındaki yüksek artışlar, asgari ücretlinin alım gücünün temel tüketim maddelerinde büyük düşüşlere yol açtı. Bununla ilgili rapordaki veriler şöyle:

- 2018 yılı Mayıs ayında alabildiği kadar sebze alabilmesi için ücretinin mevcuttan 763 lira (3 bin 263 lira) daha fazla olması;

- Aynı miktarda meyve alabilmesi için ücretinin mevcuttan 322 lira (2 bin 822 lira) fazla olması;

- Aynı miktar ekmek ve tahıl ürünü alabilmesi için ücretinin 2,621 lira, aynı miktar et alabilmesi için ücretinin 2,607 lira, aynı miktar katı ve sıvı yağ için ücretinin 2,573 lira, aynı miktar süt ve süt ürünü alabilmesi için ücretinin 2,554 TL olması gerekiyor.

ABD ile ilişkilerde S-400 düğümü

Ülke gündemi İstanbul seçimlerine kilitlenmişken, AKP Türkiye'sinin dış politikada girmiş olduğu çıkmaz da giderek derinleşmektedir. Türkiye'nin F-35 ve S-400 konusunda ABD ve Rusya'ya yönelik ikili politikasının artık sonuna gelindi. Belli bir süredir süren bu tartışma, son olarak Türkiye'nin S-400 sistemlerinin eğitimi için Rusya'ya personel göndermesi ile daha belirgin hal alarak kriz aşamasına sıçradı.

Son olarak ABD Savunma Bakanı Vekili Patrick Shanahan'ın Savunma Bakanı Hulusi Akar'a hitaben yazdığı mektup basına sızdırıldı. Türkiye'nin açıkça tehdit edildiği söz konusu mektupta, Türkiye'nin S-400 almaktan vazgeçmemesi halinde F-35 programından tamamen çıkarılacağı, "Amerika'nın Hasımlarına Yapımlarla Karşıkoyma Yasası" (CAATSA) kapsamında ekonomik yaptırımlara uğrayacağı belirtiliyor. Bunun "istihdamda, milli gelirden ve uluslararası ticarettaki kayıplara neden olacağı" vurgulanarak, "S-400 tutumunuzu değiştirme seçeneğiniz halen bulunmaktadır" sözleriyle son bir uyarı yapılıyor. Bu arada ABD'nin Türkiye'ye 31 Temmuz'a kadar süre tanıdığını ise Savunma Bakan Yardımcısı Ellen Lord açıkladı.

ABD mektupta ayrıca, "Türkiye'nin S-400 tedariki ulusunuzun Birleşik Devletlerle ve NATO bünyesinde iş birliğini geliştirme ve koruma imkânlarını aksatacak, Türkiye'nin Rusya'ya stratejik ve ekonomik aşırı bağımlılığına yol açacak ve Türkiye'nin savunma sanayi ve iddialı ekonomik kalkınma hedeflerini baltalayacaktır" diyerek, durumun kendisi için ciddiyetini net olarak belirtti. Zira böylesi bir füze sistemi askeri anlamda bu sefer Türkiye'nin Rusya'ya stratejik bağımlılığının önünü açacağı için basit bir silah ticareti meselesi değildir.

ABD açıkça, "Birine veya ötekine sahip olabilirsiniz, ikisine birden değil" diyerek Türkiye'yi uyarırken, AKP S-400 alımının bitmiş bir anlaşma olduğunu söyleyerek, geri adım atamayacağını söylemektedir.

AKP aklı şimdiye dek "batı ülkelerine karşı bir tedbir olarak" konuşlanmış S-400 füze sistemi ile NATO bünyesindeki silahların aynı depoda olmasının mümkün olacağına inanmış görünüyor. İktidar temsilcileri bu şekilde iki emperyalist

Kuşkusuz S-400 alımının sembolik bir yanı vardır. Ancak, içinde farklı eğilimler barındırsa da gerçekte Türk sermaye devletinin bir kamp değiştirme seçeneği yoktur. Bir NATO ülkesi olarak Türkiye, sadece askeri anlamda değil, ekonomik vb. çok yönlü iplerle batılı emperyalistlere bağlıdır.

güç arasında bir nevi denge politikası güttüklerinden ve buna da bağımsız bir ülke olarak haklarının olduğundan dem vuruyorlardı. İçte çokça propaganda edilen "büyük ve güçlü" Türkiye'nin kendi güvenliği için S-400 almasında ne gibi bir sorun var diye kendilerini avutsalar da, ABD'ye uzlaşma adına pek çok öneri de götürdüler. Hatta "alıp kullanmayız" minvalinde trajikomik açıklamalar bile yapıldı.

Bu ikili oynama tutumu AKP iktidarına Ortadoğu'da neo-Osmanlı hevesleri ve özellikle Kürt düşmanı politikalar çerçevesinde belli bir manevra alanı da sağladı. Ancak çoktandır yolun sonuna gelinmişti. Erdoğan'ın şu an içinde olduğu çıkmazın gerisinde bu değişken pragmatik politikalar var. AKP, iki emperyalist efendi arasında cambazlık yapmayı, kimi pazarlıklarla politik manevralara girişmeyi içeride de "dünya lideri" pozuyla propaganda malzemesi olarak çokça kullandı. Gelinek yerde artık hareket alanı kalmamıştır ve somut bir tercihle karşı karşıyadır. Şimdiye dek efendilerine yaptıkları hizmetler gereği bir ayrıcalığa sa-

hip olacaklarını sanıyorlardı. Şimdi "stratejik ortaklarının" yaptıklarına serzenişte bulunmaları ve "ittifak ruhuna aykırı" davranmakla suçlamalarını ise kimse ciddiye almamaktadır.

Öte yandan AKP ile birlikte son dönem koalisyon halindeki Avrasyacı klik ise bu süreci kendi çizgisinin yaşam bulma vesilesi haline getirerek, S-400 alımına daha farklı bir anlam yüklüyor. Türkiye'nin batı emperyalizminden koparak "yeni bir jeopolitik konum ve kimlik edinmesi" gerektiğini işliyor. Hatta şimdiden Türkiye'nin kamp değiştirdiğini düşünen Perinçek, "Türkiye Avrasya'daki şerefli yerini alıyor" diyerek bol keseden atıyor!

Kuşkusuz S-400 alımının sembolik bir yanı vardır. Ancak, içinde farklı eğilimler barındırsa da gerçekte Türk sermaye devletinin bir kamp değiştirme seçeneği yoktur. Bir NATO ülkesi olarak Türkiye, sadece askeri anlamda değil, ekonomik vb. çok yönlü iplerle batılı emperyalistlere bağlıdır. Daha geçtiğimiz mayıs ayında yapılan Reform Eylem Grubu (REG) toplantısında Türkiye AB üyeliği hedeflerine

sıkı sıkıya bağlı olduğunu belirtmiştir.

Şimdiye dek olduğu gibi kuyruğu dik tutma çabasıyla sergilenen kimi çıkışlara, istediğimizi yaparız efenemelerine "bağımsızlık" anlamı ithaf etmenin hiçbir karşılığı yoktur. Bunun sermaye düzeni gerçekliğinde iç politikaya hizmet eden içi boş söylemlerden ibaret olduğunu, neredeyse mütemadiyen yinelenen çark etme ve yaltaklanmalar yeterli açıklıkta göstermektedir. Yer yer hâlâ da edilen büyük lafların pek yakında yutulacağına da kuşku duyulmamalıdır.

Japonya'da yapılacak G20 zirvesinde Erdoğan hem Trump'la hem de Putin'le görüşerek bir formül arayışında olacaktır. Şu an düğümlemiş hale gelen bu karmaşık tablodan ciddi bedeller ödeyerek çıkış formülleri bulunabilir. Bunun biçimi, zamanı için önden bir şeyler söylemek gereksiz olsa da kesin olan şu ki bu ikili cambazlığın, hele de derinleşen ekonomik kriz koşullarında ciddi sonuçları olacaktır. Bunun tüm olumsuz sonuçlarını ise işçi ve emekçiler ödemeye devam edecektir.

Eski Tayyip Erdoğan'ın bugüne itirafları

Manipülasyon ve algıları dumura uğratmak deyince, başta R. Tayyip Erdoğan olmak üzere AKP sözcüleri liderliği kimseye bırakmıyorlar. Dün söylediklerinin tam tersini söyleyip, aynı kitleyi ikisine de inandırabilen bir deneyime sahipler.

17 yıl içerisinde ne yaşanmışsa bihabermiş gibi tartışabiliyor, ülkenin en yetkili merciinin herhangi bir sorumluluğu yokmuş gibi okları başka yönlere çevirebiliyorlar. Dün "hiddetle" karşı çıktıkları şeyler yaparken pişkinlikte zirveler deviriyorlar.

Bazen iktidar temsilcilerinin ağızlarından öyle sözler çıkıyor ki her biri hırsız olduklarının aleni itirafı niteliğinde adeta. Yine de toplumun dinsel gericilik ve şovenizm zehiriyle uyuşturdukları kesimlerinin hayranlığına mazhar olabiliyorlar. Ya da örneğin 17-25 Aralık gibi süreçlerde çirkefler ayakkabı kutularından saçılırken bile, bilinçleri dumura uğratılmış kesimler üç maymunu oynayabiliyor. Tayyipçilik haline gelmiş bir kesimde ise "hırsızlığı yapıyorsa dindar bir hırsız yapıyor" anlayışı ile bir sahiplenme hali var. Bu insanlara sormak lazım, dindar geçinip de dini istismar edenin hırsızlığının, yalanının, hilesinin makbul olduğu hangi kitapta yazıyor acaba?

Aslında din bezirganı Erdoğan'ın geçmişi ile bugününü karşılaştırmak, ek bir söze gerek bırakmıyor. Hafızalara en çok kazınan, en bilinen örnek 25 yıl önceki belediye başkanlığı sürecinden kalma. O zamanki Tayyip Erdoğan parmağındaki yüzüğü gösterip, bunun tek mal varlığı olduğunu belirterek, "Eğer bir gün duyarsanız ki Recep Tayyip çok zengin olmuş bilin ki haram yemiştir" diyor. Zenginin neden zengin fakirin neden fakir

"Evinin kirasını ödeyemiyorsa; suyunun parasını ödeyemiyorsa; elektriğinin parasını ödeyemiyorsa ve artık 'yandım Allah' diyorsa benim halkım, vatandaşım. %25'i açlık sınırının altında ise; %50'si yoksulluk sınırının altında ise bu hale Türkiye'yi kim getirdi? Bu hükümet getirmede mi?"

olduğunu anlattığı bir başka konuşmasında da şu cümleyi kuruyor:

"Fakir çalmasını iyi beceremediği için fakirdir, onlar da iyi çalabildiği için zengindir."

Doğru söze ne hacet!

KRİZ DERİNLEŞİYOR, MANİPÜLASYON SERİLEŞİYOR

AKP-Tayyip Erdoğan iktidarı zor zamanlardan geçiyor. Bir yanda 31 Mart Yerel Seçimleri'nde yenilen şamarın ha-

zımsızlığı, diğer yanda İstanbul seçimine darbenin rezaleti ve yeniden seçimi kaybetme korkusu sarmış bünyesini. Bir yanda kriz, işsizlik, büyüyen yoksulluk, diğer yanda ekonomik sorunların büyümesi ile toplumun büyük bir kesiminde mütemadiyen mayalanan öfke ve sokakları kollayan tepkiler var. Krizin işçi ve emekçilere yüklenen faturası, ücretlerin hızlı erimesi, her şeye sürekli zam gelmesi, geçim zorluğunun yarattığı psikolojik gerilimler vb. gibi gerçeklerin her biri öfkeyi biliyor, tepkiyi kamçılıyor. Öfkenin yıkıcı bir şekilde patlama ihtimali büyüyor.

AKP-Erdoğan diktatörlüğü kriz koşullarında sermaye cephesini rahatlatmak için birçok adım atıyor. Borç silmek, teşvik vermek, vergi indirmek, birikmiş fonları peşkeş çekmek gibi her olanağı kapitalistlerin ayağına seriyor. Bunlarla yetinmeyen sermaye iktidarı, işçi sınıfının elindeki hakları gasp edecek yeni ekonomik programlar açıklıyor. İktidar temsilcileri sonra çıkıp yüzüzce simit yiyip çay içerek, geçim planlaması, hatta para arttırma dersleri veriyorlar.

17 yıl içerisinde Türkiye'nin sorunlarını derinleştiren ve bugün sorumluluğu

üzerine almanlar, kendileri henüz hevesli küçük bir partiyken, tüm sorumluluğun hükümette olduğunu üstüne basa basa söylemekteydiler. Örneğin 2002 yılında Recep Tayyip Erdoğan şöyle diyordu:

"Konteynırlarda kendine çöpten rızık topluyor evine götürüyorsa; hafta pazarlarının atıklarını topluyor evine götürüyorsa; meydanlar açız açız diye bağırıyor; evinin kirasını ödeyemiyorsa; suyunun parasını ödeyemiyorsa; elektriğinin parasını ödeyemiyorsa ve artık 'yandım Allah' diyorsa benim halkım, vatandaşım. %25'i açlık sınırının altında ise; %50'si yoksulluk sınırının altında ise bu hale Türkiye'yi kim getirdi? Bu hükümet getirmede mi? Rakamlar ortada ve bu hükümetin ortakları olanlar bu sorumluluğu taşıyorlar mı? Millet bunların hepsini biliyor. Bakın zaman şimdi biraz ilerlesin bir seçim haline girildiği zaman arşivlerin hepsi açılacak. Hepsiz gözler önüne serilecektir. Bu millet o kadar unutkan değil. Hatırlatıldığı zaman neyin bedelini kimin ödemesi gerektiği ortaya çıkacak."

Daha ne desin ki muhterem...

İmalat sektöründe krizin etkileri sürüyor

Türkiye kapitalizminin krizinin sanayi alanındaki etkileri sürüyor, imalat sanayi üretimindeki daralma devam ediyor.

Mayıs ayı imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) 50 seviyesinin altında kalarak daralma eğilimini artarda 14. ayda da sürdürdü.

İmalat PMI Nisan ayındaki 46,8 değerinden 45,3'e geriledi. Alt endeksler-

de de düşüşler kaydedildi. Üretim alt endeksi 46,6'dan 44,1'e, yeni siparişler alt endeksi 43,5'ten 41,3'e, ihracat siparişleri alt endeksi 47,5'ten 45,8'e geriledi.

Mayıs ayında TL'nin döviz karşısındaki değer kaybının etkisiyle girde ve fabrika çıkışı fiyatlarında artışlar yaşandı. Bu artışlar 2018 Ekim ayından bu yana en yüksek seviyeye çıktı.

Kürt halkı unutmayacaktır!

Ne sıkılan mermiler ne zehirli sözcükler

Binali Yıldırım'ın dilinden içinde Kürt geçen kelimeler dökülürken, aynı günlerde AKP'li belediyeler belediye binalarında bulunan Kürtçe tabelaları sökmektedirler. Gözaltına alınan Kürtler 12 Eylül'de ve '90'lı yıllarda olduğu gibi işkencelere maruz kalmaktadırlar.

Kürt ulusunun haklı taleplerine imha ve inkârla yanıt verme politikası, sermaye düzeni ve devletin meseleye yaklaşımının özünü oluşturmaktadır. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, gelmiş geçmiş tüm sermaye hükümetleri bu politikayı hayata geçirmişlerdir. Ancak sorunun sadece baskıyla çözülemeyeceği anlaşıldığından zaman içerisinde kimi göstermelik manevralar da yapılmıştır.

Bu taktik politikayı en somut şekliyle hayata geçirmek Erdoğan AKP'sine nasip olmuştur. "Açılım, Oslo görüşmeleri, çözüm süreci vb." adlar altında sahnelenen manevralar ile hiç değilse bir süreliğine Kürt halkı oyalanmıştır. AKP'nin iktidara gelmek için yaptığı bu hamleler ile bölgesel gelişmelerin de bir sonucu olarak kendisini dayatan "Kürt sorunu" çözülmüş gibi yapılmış, Kürt halkının dinamik örgütlü gücü, devrimci potansiyeli tasfiye edilmek istenmiştir. Dönemsel gelişmelerin etkisi taktik politikaya bir esneklik kazandırmış olsa da esas yönünden rejimin "imha ve inkâr" siyaseti hep devam edegelmiştir.

Kuşkusuz bu süreç boyunca Kürt halkının kulağına fısıldanan yeni sözcükler de olmuştur. Kandırılmak istenen bir halkın gönlünü fethedip ele geçirmek için söylenen bu 'tatlı' sözlerin başarısı Erdoğan'a aittir.

Sermaye devletinin bir sözcüsünün ağzından ilk defa "Kürdistan" kelimesi çıkmış, teslim alınmak istenen Kürt halkına Kürtçe seslenilmiştir. Oyalamanın, kandırmanın bir yöntemi olan bu konuşmaların sahibi Erdoğan, durum değiştiğinde rejimin imha ve inkâr diline çok kolay dönebilmiştir. Bunda şaşılacak bir şey de yoktur. Meseleye yaklaşımda yöntemini değiştirmeyen rejimin, dili de değişmemiştir. "Çözüm süreci"nin toz pembe havasının ne kadar hızla yerini karanlık bir havaya bıraktığını en çok da Kürt halkı yaşadığı zulümden bilmektedir.

Öte yandan son yapılan 31 Mart yerel seçimleri sermaye partilerine Kürt halkının desteğinin ve oylarının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermiştir. Yenilenecek olan 23 Haziran İstanbul seçimi yaklaştıkça AKP-MHP koalisyonunun Kürt halkını hatırlaması tesadüf değildir. Binali Yıldırım işi öylesine ileriye götürmüştür ki Diyarbakır'da yaptığı konuşmada "Kürdistan" diyebilmiştir. Rakiplerini HDP'yle ittifak yapmakla suçlayanlar, HDP'ye oy veren Kürt halkının desteğini almak için yüzlerine sahte maske takarak başarıya ulaşabileceklerini sanmaktadırlar. Hapishanelerde Öcalan üzerinde süren tecrite karşı başlayan

açlık grevi ve ölüm orucunun basıncıyla İmralı'nın yolunun yeniden açılması ve Öcalan'ın açıklamalarının duyulmasının sağlanması da bu çabanın bir sonucudur. İstanbul seçimlerinde, Bahçeli'nin İstanbul'a kamp kuracağız sözüne rağmen MHP'nin atıl kalmasının bir yanında muhtemeldir ki yine Kürt oylarını kaçırmamak hesabı yatmaktadır.

Binali Yıldırım'ın dilinden içinde Kürt geçen kelimeler dökülürken, aynı günlerde AKP'li belediyeler belediye binalarında bulunan Kürtçe tabelaları sökmektedirler. Gözaltına alınan Kürtler 12 Eylül'de ve '90'lı yıllarda olduğu gibi işkencelere maruz kalmaktadırlar. Keza devlet terörü Kürt halkına yönelik yine ırkçı propagandayla sürmekte, "ez ve çöz" yöntemi uygulanmaya çalışılmaktadır.

Ne var ki aynı suda iki defa yıkanamayacağı gerçeği orta yerde durmaktadır. Hele rejimin henüz yeni bir taktik politikaya topyekûn girişmediği böylesi bir süreçte, gerici faşist koalisyonun sözcülerinden birinin kişisel söylemlerinin, katliamlarla örselenmiş Kürt halkının gönlünü fethetmesi pek de kolay değildir. Kürt halkı şu aşamada yılan dillerden dökülen sözlere değil, kendisine neler yapıldığına bakmalıdır.

Yıldırım'dan gençlere takiye dersi!

Takiyenin sözlük anlamı "örtün." Ama yaşamdaki anlamı gerçek niyeti örtün, yani yalan anlamında çıkıyor karşımıza. Bunun son örneğini İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanlığı seçiminde AKP adayı olan Binali Yıldırım ortaya serdi.

Yıldırım genç siyasetçilere "öğüt" verdi: "Siyasetçi eleştiriye açık olmalı çünkü siyasetin sermayesi insan. Daima ölçülü ve dürüst olmalı." Tek başına Yıldırım değil, AKP toplam olarak burada söylenenle zerrece örtüşmüyor.

Cumhurbaşkanı bir yana, ona yakın olan birine yönelik herhangi bir eleştiriden kaynaklı "hakaret" davasından soruşturma görüp, hapse girenlerin oldukça fazla olduğu bir ülkede, "siyasetçi eleştiriye açık olmalı" demek takiyeden başka bir nitelik taşımaz. Devamında şunları söylüyor Yıldırım: "Oy alacağım diye ülkenin menfaatlerine uymayan, uçuk vaatlerde bulunmayın." Bu söz de tam bir takiye. Çünkü AKP'nin ülke menfaatlerinden tek anladığı kendi menfaatleridir.

30 Mayıs'ta Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı "Yargı Reformu Paketi" bugün için söyledikleriyle tümüyle yalan. Gelecek hedef temelinde ise "uçuk vaat"ten öte açık bir yalan vaat.

Gerçekler böyleyken Yıldırım, "oy kaygısıyla uçuk vaatlerde bulunmayın" diyerek gençlere pratikte takiye dersi verdi.

Esenyurt'ta seçim faaliyeti

Sınıf devrimcileri, İstanbul seçim sonuçlarını kendi çıkarları ile örtüşmediği için iptal ederek yenilenmesi kararı alan gerici-faşist iktidara karşı mücadele çağrısını sürdürüyor.

Esenyurt Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP) bu kapsamda yürüttüğü afiş çalışmasıyla işçi ve emekçileri mücadeleyi büyütme çağırıyor.

BDSP imzalı "Gerici faşist iktidara geçit yok" şiarlı afişler Kuruçeşme mahallesi, Kıraç sanayii içi, Esenyurt meydan, Depo, Tabela, Tayyip Erdoğan Parkı, Fatih Sanayii civarı, Doğan Araslı Caddesi güzergâhlarına ve Yeşil Cami köprüsüne yaygınca yapıldı.

Açlık grevi eylemcilerinin tedavileri engelleniyor

Tecride karşı açlık grevi ve ölüm orucu eylemi 26 Mayıs'ta bitirildi. 200 günü bulan eyleme en son 1 Mart'ta katılan tutsakların açlık grevi bile yaklaşık üç ay sürdü. Bu durumda açlık grevindeki tutsakların en azından ilk günlerde serumla "beslenmeleri", bunun için de tutsakların hastaneye götürülmeleri gerekiyordu. Tutsakların hastaneye götürülerek tedaviye alınmaları bir yana, pek çok hapis hanede ilk gün avukatların açlık grevinin bitirildiğini tutsaklara haber vermelerine dahi izin verilmedi.

Açlık grevindeki tutsak sayısı 3 binin üzerindeydi. Bu tutsakların 30'u ölüm orucundaydı. Buna karşın eylemi serumla "beslenerek" bitiren tutsak sayısı iki elin parmaklarını geçmiyor. Ki onlar da bir gün sonra hapishanelere geri götürüldüler.

Sonraki günlerde pek çok hapishanede tutsakların hastaneye götürülmeleri ancak avukatların, milletvekillerinin baskısıyla gerçekleşti. Hastaneye sevkler

ise tutsaklar için kelimenin tam anlamıyla işkenceye dönüştürüldü. Hiçbir yerde hastane sevki ambulansla gerçekleşmedi, sevklerde ring olarak tabir edilen hapishane araçları kullanıldı. Muayene sırasında kelepçeli muayene dayatıldığı için tutsaklar bu şekilde muayeneyi kabul etmediler. Sonuç olarak tutsakların tamamına yakını, ağız yoluyla beslenerek, kendi imkanlarıyla tedaviye başladılar. Özcesi tutsakların hastaneye götürülüşü tedavi görünümüyle işkenceydi sadece.

"DOKTOR" KILIKLI İŞKENCECİLER

Neredeyse bütün hapishanelerde açlık grevcilerini tedavi etmeme politikasına doktorların da ortak olduğuna ilişkin pek çok haber yansıdı basına. Kuşkusuz tedavi etmeyen doktorların hepsinin işkenceci olduğunu söylüyor değiliz. Bazı doktorların tehditlerden kaynaklı tedavi etmeye yanaşmadıkları iddia edildi. Fakat bu bile en hafif deyimle doktorluk

ahlakına leke sürmekten başka bir şey değildir. Nesnel açıdan ise bu, işkenceye göz yummak, dolayısıyla bir şekilde ortak olmaktır.

Şüphesiz her insanın olduğu gibi doktorların da siyasal düşünceleri var. Fakat bir doktor, siyasal olarak düşman saydığı birinin yanında doktor olarak bulunuyorsa onu tedavi etmek zorundadır. Buna rağmen tedavi etmek istemiyorsa bunu açıktan ifade etmesi daha onurlu bir tutum olacaktır. Şakran Hapishanesi'nden hastaneye götürülen tutsaklara yapıldığı üzere, eylemcileri "İyisiniz, bir şeyiniz yok" diyerek göndermenin ne tıp etiğiyle ne de asgari bir onurlu davranışla uzaktan yakından ilgisi var.

İLK GÜNLERDE BİLE NORMAL YEMEK

Açlık grevini bitiren tutsakların serum yerine ağızdan beslenerek tedaviye başlamaları risk taşıyor. Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) hazırladığı diyet progra-

mı bu riski en aza indirecek nitelikte. Saldırancılık bu konuda da sürdü. Tutsaklara TTB'nin diyet programına nispeten uyan yemeklerin yanı sıra normal yemeğin çıkarıldığı da görüldü. Pek çok hapishanede ilk günler neredeyse tümüyle normal yemek çıkarıldı. Bununla beraber tutsakların kantin siparişleri en az bir iki gün gecikmeli verildi.

Tutsaklara normal yemek vermek, alenen sağlıklarına kast etmek anlamına geliyor. Zira uzun süreli açlık greviden yeni çıkmış biri normal yemek yediğinde, en hafifinden kalıcı olarak mide ve bağırsak rahatsızlıkları yaşar. Diğer bir deyimle, tutsakların serumla "beslenme"sini engelleyen devlet, ağızdan beslenmeyi bile saldırıya dönüştürdü.

SORUNLAR DA ÇÖZÜMLERİ DE DİŞARIDAN BAĞIMSIZ DEĞİL!

Sermaye devleti hapishanelere yönelik hiçbir saldırısını sadece tutsaklara yönelik bir saldırı olarak gerçekleştiriyor. Hapishanelere yapılan her saldırı işçilere, emekçilere, gençliğe, Kürt halkına yönelik bir saldırıdır. Son açlık grevi-ölüm orucu eylemlerine yönelik veya sonrasında tedaviyi engelleyerek sürdürdüğü saldırılar, tutsaklar şahsında öncelikli olarak Kürt halkına yönelen saldırılardır. Kürt halkına yönelik saldırılar da işçi ve emekçilere yönelik saldırılardan ayrı değildir.

Bu yaşananlar, sermaye devletinin tutsaklara saldırısının hız kesmeden devam edeceğini gösteriyor. Açlık grevini bitirenlerin, görüntüyü kurtarmak için dahi olsa hastaneye götürülmeleri bile dışarıdan baskıyla gerçekleşirken, tedavilerin asgari düzeyde bile olsa yapılabilmesi için dışarıda tutsakların sesi olmak gerekiyor. Yoksa bu saldırıların dizginlenmesi mümkün olmayacaktır.

Şakran Kadın Kapalı Hapishanesi'ndeki TKİP Dava Tutsağı Evrim Erdoğan, 22 Mayıs'ta yazdığı ve elimize yeni ulaşan mektubunda yaşadıkları tecrit ve cezaları anlattı.

Yayın yasakları sözde kalksa da elerinde bulunan dergilere "güvenlik" gerekçesiyle el konulduğunu, radyoların zorla alındığını ve yasağın sürdüğünü anlattı.

Erdoğan, tüm dostlarına selam gönderirken tahliyesinin hukuksuz bir şekilde geciktirildiğini ve 22 Ocak 2020'de tahliye edileceğini belirtti.

Erdoğan mektubuna şu ifadelerle başladı: "Öncelikle herkese kavganın sıcaklığı ile selamlar ve sevgiler..."

"Devrimci bahardan sınıf mücadelesinin kızıştığı günlere içinden geçtiğimiz tarihsel döneme uygun bir hızla geçmiş olduk. Sermaye iktidarının çok

Evrim Erdoğan yasak ve tecrit uygulamalarını anlattı

yönlü krizinin tüm şiddetinin hissedildiği zindan cephesindeki gelişmeleri takip ediyorsunuz. Buralar her zaman toplumsal mücadelenin biriktirdiği mücadele dinamiklerinin aynası oluyor. Tabii sermaye düzeninin geleneksel çizgisinin tüm hatları da burada tüm çıplaklığı ile gün yüzüne çıkıyor."

YAYIN YASAKLARI SÜRDÜ, RADYOLARA EL KONULDU

Mayıs ayının başında 3 aylık iletişim cezalarından birinin daha uygulandığını belirten Erdoğan, Leyla Güven öncülüğünde başlatılan açlık grevi direnişlerine

yönelik tecriti Şakran'da da yoğun şekilde hissettiklerini belirtti.

Özgürlükçü Demokrasi'nin açlık grevi haberleri nedeniyle merkezi olarak engellendiğini söyleyen Erdoğan, "Bu süreçte Evrensel'i dahi almakta güçlük yaşıyabiliyoruz. Kızıl Bayrak'ın da 13. ve 14. sayıları bu engele takılarak bana verilmemiş oldu" dedi.

Haftalık olarak kendisine gönderilen Kızıl Bayrak'ın her sayısının ortalama bir-bir buçuk ay sonra kendisine verildiğini belirten Erdoğan, öte yandan radyolarına da el konulduğunu aktardı. "Burada rutinleşen radyo avı sürüyor.

fm bantlı radyolara dahi kontrol gerekçesiyle el konuluyor. Türlü vesilelerle 7 aydır müzik dinlemem yasaklanmış desem abartmamış olurum" dedi.

Yayın yasağının kalkması sonucunda bekletilen yayınların kendisine 2 yıllık toplu şekilde verildiğini, ancak bu sefer de elinde tuttuğu dergilere "güvenlik" gerekçesiyle el konulduğunu belirtti.

Hücre arkadaşlarının da desteğiyle sağlık sorunlarının üstesinden gelmeye çalıştığını aktaran Erdoğan, "Bu süreçte normal koşullarda tahliyeme hukuksuz bir şekilde engel olan kurumun benim isteğim dışında başlatmış olduğu sağlık nedeniyle ceza tehir işlemlerinin 4 yıllık yılan hikayesini 3. kez sonlandırdım. Belli periyotlarla bu gündeme gelip duruyor. Sonuçta hasta tutsaklar bu sağlık kurulu raporları ile ölüme terk edilmeye devam ediliyor" ifadelerini kullandı.

Metal TİS'leri mücadele dinamiklerinin birleşip örgütlendiği bir süreç olabilmelidir!

Metal işçileri yeni bir TİS sürecini karşılamaya hazırlanıyorlar. İşkolunun yetkili üç sendikası olan Türk Metal, Birleşik Metal-İş ve Çelik-İş, kapsam dahilindeki fabrikalardaki işçileri temsilen Eylül ayından başlayarak MESS ile masaya oturmaya başlıyorlar.

Metal işkolunda gerçekleşen grup TİS'leri, toplam sınıf mücadelesi açısından her dönem büyük bir önem arz etmiştir. Sermayenin koçbaşı misyonunu üstlenmiş metal patronlarının sendikası MESS ile işçi sınıfının en dinamik ve öncü bölümü olan metal işçilerinin karşı karşıya gelişi, doğal olarak sınıflar mücadelesinin seyrini belirlemiştir. Bu karşı karşıya gelişin önemli bir alanı olarak metal TİS'leri, sermaye sınıfının yaklaşımlarının ortaya konulduğu bir düzlem olduğu gibi, ekonomik ve sosyal açıdan işçi sınıfının kazanımlarını da belirleme özelliğine sahiptir. Metal TİS'leri üzerinden ortaya çıkan sonuçlar, bugün sendikalı sendikasız fabrikalarıyla tüm metal işkolunun yanı sıra bir dizi farklı işkolunda da temel kriter durumundadır. Onlarca fabrikada yüz binin üzerinde işçiyi kapsayan metal TİS süreci, aynı zamanda işçi sınıfının birleşik mücadelesi açısından da önemli olanaklar sunmakta, güçlü bir potansiyel ortaya çıkartmaktadır.

Türkiye ekonomisinin belkemiğini oluşturan metal işkolundaki TİS sürecinde yaşanan her gelişme ülke ekonomisini doğrudan etkileyebilecek bir mahiyettedir. Metal işçisi de mücadele deneyimi ve birikimi açısından her dönem işçi sınıfının öncü ve dinamik kesimi olarak öne çıkmıştır. Sermaye temsilcileri bunun bilinciyle masaya otururlar. Asgari bir bilinci olan her işçi ise burada sınıf lehine yaşanabilecek her gelişmenin kendisine doğrudan yansıtacağını bilir.

Metal TİS süreci aynı zamanda çetin bir sınıf mücadelesi alanıdır ve süreci belirleyen de sınıfın bilinç, örgütlülük ve kararlılık düzeyidir. Metal işçisi halihazırda TİS sürecini bilinç ve örgütlülük bakımından yazık ki oldukça zayıf ve dağınık bir tabloda karşıyor. Kuşkusuz ki Metal Fırtına ile ortaya çıkan mücadele dinamizminin etkileri sürüyor. Keza geçtiğimiz TİS sürecinin deneyimleri hâlâ izlerini koruyor. Fakat bilinç ve örgütlülük planındaki zayıflık, sınıf mücadelesinin sürekliliğini sekteye uğratan, deneyim ve

Metal fabrikalarında giderek güçlenen bir tepki olduğu açık. Ekonomik saldırılar, işte atmalar, hak gaspları tepkilerle karşılanıyor, mücadeleyi güçlendirecek dinamikleri açığa çıkartıyor. TİS süreci bu dinamiklerin birleşip kaynaşmasının vesilesi olabilmeli, biriken tepkinin örgütleneceği ve açığa çıkacağı kanalların yaratılması süreci olarak değerlendirilmelidir.

birikimleri kalıcılaştıracak kanalları yaratmayı zora sokan önemli bir engel teşkil ediyor. Dönem dönem yaşanan hareketlilikler, mücadele istek ve iradesinin, biriken öfkenin dışavurumu olarak gerçekleşiyor fakat genelde sermayenin bilinçli ve hedefli saldırıları ile boşa çıkartılıyor. Öne çıkan işçiler sistematik bir kıyım ile fabrikaların dışına itiliyor. Sendikal bürokrasinin varlığı ve etkisi tabloyu daha da ağırlaştıran bir etken oluyor.

Onlarca fabrikada on binlerce işçiyi kapsayan Metal Fırtına deneyimi ve ardından yaşanan kırılmalar elbette önemli bir deneyim yarattı. Sonraki TİS sürecinde ortaya konulan mücadele istek ve kararlılığı hem sermayeyi hem de sendikal bürokrasiyi önemli ölçüde zorladı. Fakat sınıf mücadelesinde bütünlüğü ve sürekliliği sağlayacak taban örgütlülüğü, dinamizmi ve bilinci yaratmadığı oranda, metal işçisi önündeki engelleri aşmak noktasında hep bir sınıra geldi ve takıldı. Bu sınırlar sermaye ve sendikal bürokrasi-

sinin elini güçlendiren önemli bir dayanak olarak bugüne kadar kullanıldı.

Metal işçisi saflarında geçmiş zayıflıklar sürüyor ve yaklaşan TİS süreci bu zayıflıklarla beraber karşılanacağı benziyor. Dolayısıyla TİS sürecine hazırlık her şeyden önce bu zayıflıklara müdahale üzerinden gerçekleşebilmelidir. Taleplerin belirlenmesi süreci, örgütlenme hattı, mücadele bakışı bütünlüklü düşünülebilir, kazanıma kilitlenmiş bir iradeyle bütünlenebilir. Zira ekonomik ve sosyal hakları kazanmanın ve güvenceye almanın bundan başka bir çözümü bulunmuyor.

Ülke ağır bir ekonomik krizin içinden geçiyor. Kapitalist krizinin faturası her alanda işçi ve emekçilere çıkartılıyor. Ekonomik ve sosyal saldırılar ile hak gaspları peş peşe hayata geçiriliyor. Çalışma koşulları ağırlaşırken, yoksulluk ve sefalet derinleşiyor vb. Metal işçileri uzun bir süredir giderek ağırlaşan çalış-

ma ve yaşam koşullarına katlanıyorlar. Bu TİS sürecine ekonomik ve sosyal sorunların ve bu sorunların mayaladığı mücadele isteğinin damgasını vuracağı açık. Yıllardır yaşanan geriye gidiş, metal işçisi açısından artık kaldırılabilir durumda değildir.

TİS süreçlerinin önemli bir parçası, tam da bugünkü somut tablo üzerinden ortaya çıkan talepler ve bu taleplerin belirlenmesi sürecidir. Metal işçisinin yakıcı sorunları ve ihtiyaçları taleplerin belirlenmesinde temel etmen olabilmek durumundadır. Bu talepler, masa başı çalışmalarla değil, bizzat metal işçisinin tabandan katılımıyla hazırlanmalıdır. Zam oranlarından sosyal haklara kadar bir dizi başlıkta ifade edilebilecek bu taleplerde gözetilecek husus, sermayenin neyi verebileceği değil, metal işçisinin yakıcı ihtiyaçları ve çıkarları olmalıdır.

Taleplerin belirlenmesi, bu taleplerin kazanılması için ortaya konulacak mücadele bakışı ve anlayışı ile bütünlü-

nebilmelidir. Bin bir bağla işçi sınıfını kötürümleştirmeye çalışan yasal ya da fiili engeller karşısında, işçi sınıfının mücadele yasalarını işletmek temel yönelim olabilmelidir. Mücadele hattı haklı ve meşru olmanın gücüyle inşa edilmelidir. Grev kararlılığı ve bu kararlılık karşısında olası grev yasaklarına karşı şimdiden önlemler alınmalıdır. Fabrika fabrika TİS komiteleri oluşturulmalı, bu komiteler sürecin her aşamasında yetkili kılınmalıdır. Olası grev koşullarında bu komiteler grev komitelerine dönüştürülmelidir. Yasal veya fiili olarak grev koşullarına çok yönlü hazırlık bugünden başlatılmalı, politik, moral ve mali yönlerde gerekli adımlar atılmalıdır.

TİS süreçleri iki sınıfın karşı karşıya geldiği özel bir mücadele alanı olarak değerlendirilmeli, buna uygun bir çaba ve irade ortaya konulmalıdır. Sürecin her aşamasında metal işçisinin iradesini ve inisiyatifini açığa çıkartmak, mücadele bakışını ve bilincini güçlendirmek çabası esas alınmalıdır. Ön süreçlerinde olduğu gibi, masa başında da söz, yetki ve karar metal işçisinin olmalıdır.

Bu sürecin örgütlenmesinde öncü metal işçilerinin oynayacağı rolün oldukça önemli olduğunu belirtmeye bile gerek yoktur herhalde. TİS sürecinin metal işçisi açısından olduğu kadar, bir bütün olarak işçi sınıfının sermaye karşısında mücadelesini doğrudan etkileyebilecek bir özellikte olduğu unutulmamalı, öncü metal işçileri misyonlarına bu gözle bakabilmelidir.

MESS ile karşı karşıya gelmek, yakıcı talepleri kazanmak, bu konuda öncü metal işçilerinin göstereceği kararlılık ve yönlendiriciliğin gücü ile doğru orantılı olacaktır. Zira sermayenin dayatmalarını aşmanın yanı sıra, birçok deneyimin gösterdiği gibi, TİS mücadelesinin önemli bir parçası da sendika ağlarıyla da dışarıya bir mücadelelerdir. MESS birçok örneğinde görüldüğü gibi sendikal bürokrasiyi metal işçisinin mücadelesini engellemenin önemli bir basamağı olarak görmekte, buna uygun davranmaktadır. MESS güdümünde Türk Metal, varlığı yokluğu tartışmalı Çelik-İş ve giderek Türk Metal'leşme yolunda ciddi mesafeler kat eden Birleşik Metal-İş gerçeği ile karşı karşıya olduğu bir an bile akıldan çıkartılmamalıdır.

Metal fabrikalarında giderek güçlenen bir tepki olduğu açık. Ekonomik saldırılar, işte atmalar, hak gaspları tepkilerle karşılanıyor, mücadeleyi güçlendirecek dinamikleri açığa çıkartıyor. TİS süreci bu dinamiklerin birleşip kaynaşmasının vesilesi olabilmeli, biriken tepkinin örgütlenmesi ve açığa çıkacağı kanalların yaratılması süreci olarak değerlendirilmelidir.

“Biz devam ederken çarkları döndürmeye...”

Kocaeli’de bir tekstil fabrikasında İSİG Meclisi’nin açıklamasına göre, içlerinde biri çocuk yaşta olmak üzere 6 kadın işçi yanarak can verdi. Katliamın yaşandığı Akpınar Tekstil’de, aslolan üretimin yürümesi, patronun kâr etmesiydi. Nasıl olsa oluşan risklerin bedelini işçiler ödeyecekti.

Yaşanan katliamın altından en kabasından ihmaller ve suçlar dizisi çıktı. Söz konusu fabrikada yangın söndürme cihazları yok, yangın merdiveni yok, çocuk yaşta işçi çalıştırma var, kayıt dışı işçi çalıştırma var...

Ölen işçiler Suriye ve Afganistan uyruklu işçilerdi. İçeriden verilen bilgilere göre yabancı uyruklu işçiler tıpkı Soma’da olduğu gibi dayabaşı aracılığıyla işe getiriliyorlardı. Bu yüzden tatil gününde daha ucuza çalıştırılıyorlardı.

Bu yaşananları Soma’da, Ermenek’te, Torun Center’da ve Marmara Park AVM inşaatında gerçekleşen kitlesel iş cinayetlerinden biliyoruz. Ve yine biliyoruz ki göstermelik cezalarla esas gerçek örtülecek, ölen işçilerin acıklı hikâyeleri, o da gerek duyulursa tabii, burjuva medyada kısaca yer alacak. Sonrasında burjuva yargısı, hizmet ettiği sınıfı aklayacak yine.

Daha şimdiden avaz avaz bağıriyor sermaye medyası, yangından sorumlu patron ve taşeron tutuklandı, adalet yerini buldu diye. Oysa daha geçen haftalarda Soma’da 301 kişinin katillerinden sadece biri olan, maden sahibi Can Gürkan serbest bırakıldı. Şimdi hızla unuttu-

rulacak 6 işçiyi göz göre göre katledenler mi tutuklu kalacak?

Ve “Biz devam ederken çarkları döndürmeye” yeni katliamların zemini fabrikalarda, rafinerilerde, inşaatlarda, limanlarda hazırlanmaya devam edecek.

Zalimlerin biz işçilere fitrat, kader vs. diye dayattıkları bu kölece yaşam biz sustukça daha da ağırlaşacaktır. Soma’da sedye kirlenmesin diyen işçi, İstanbul’da ayağa kalkmadığı için sermayedar tarafından darp edilen işçi, işsizlik sonucu kendini yakan işçi... Hiçbirinde biz işçiler için güzel bir son yok.

FITRAT YA DA KADER DEĞİL, HEPSİ PLANLI CİNAYET!

Bu kölece yaşam fitrattan kaynaklı değil, örgütsüz oluşumuzun bir sonucu-

dur. Evet, kredi borcumuz var, aldığımız maaşla kıt kanaat geçiniyoruz ve çalıştığımız halde yarına korkuyla giriyoruz. Çünkü kaderimiz patronların iki dudağı arasında. Oysa susup bu kadere razı olmak bir çözüm değil. Çözüm, fabrikalarımızda üretimin tümüne hakim olacak, söz, yetki ve kararın bizde olduğu bir düzen için mücadele etmekten geçiyor. Biz işçiler ancak patronların kâr çarkına dokunursak gücümüzü hisseder, geleceğimizi özgürleştirebiliriz. Sınıf mücadelesini yükseltmediğimiz sürece patronlar bizi ciddiye dahi almayacaklardır.

Sonra da yeni Somalar, Ermenekler, Kozlular bugün bizim, gelecekte de çocuklarımızın fitratı olur, “biz devam edersek sermaye için çarkları döndürmeye...”

SINIF BİLİNÇLİ BİR İŞÇİ

Kocaeli’de iş cinayetine karşı basın açıklaması

6 Haziran 2019 günü Kocaeli’nin Çayırova ilçesi Cumhuriyet Mahallesi’nde kurulu bulunan Akpınar Tekstil fabrikasında çıkan yangında 5 işçi yaşamını yitirmişti.

DİSK, KESK, TMMOB ve TTB Kocaeli örgütlerinin çağrısıyla bir araya gelen ilerici-devrimci kurumlar, yaşanan iş cinayetini protesto etmek amacıyla basın toplantısı düzenledi. Eğitim-Sen Kocaeli Şubesi’nde gerçekleştirilen açıklamayı KESK Dönem Sözcüsü Ethem Kartal okudu. Kartal açıklamada şunlara değindi: “6 Haziran günü bayram yapılması ge-

reken bir günde aldığımız bir haberle hepimiz çok üzüldük. Çayırova ilçesinde bir tekstil firmasına ait fabrikada nedeni henüz açıklanamayan bir sebeple çıkan yangında ölü sayısı net ifade edilmese de 5 işçinin yaşamını yitirdiğini öğrendik.”

Türkiye’de özellikle son dönemde artan iş cinayetlerine ve kazalarına değinen Kartal şöyle devam etti: “Türkiye iş kazalarında Avrupa 1.si Dünya 3.sü numundadır. Bu durum net olarak göstermektedir ki, işçi sağlığı ve iş güvenliği ihmal edilerek işçilerin yaşam hakkı

sermayenin kar hırsına kurban edilmektedir. Bu facia söz konusu işletmenin gerekli önlemleri almadığını göstermektedir. Önlem almayanlar kadar denetim görevini yerine getirmeyen kamu otoritesi de işletme sahipleri gibi sorumludur ve adalet önüne çıkarılmalıdır.

Açlıktan ölmek için işçileri çalıştırarak öldürmek vahşi kapitalizme sadık bir hizmetten başka bir şey değildir. Hepimizi derinden üzen bu olayın takipçisi olacağımızı bir kez daha belirtiyoruz.”

Kartal’ın basın açıklamasını okumasının ardından toplantı sonlandırıldı.

“Onurumuz ile yaşamaya devam edeceğiz!”

MANGO ve ZARA gibi büyük firmalara üretim yapan Desen Triko'dan keyfi bir şekilde işten çıkarılan, DEV TEKSTİL üyesi Yılbay Özçelik'le konuştuk...

- Desen Triko'da sendikal çalışma yürüttüğünüz için işten atıldınız. Süreci anlatır mısınız?

Çalışma koşullarının düzeltilmesi, küfür ve hakaretlerin, fiziki ve psikolojik baskıların son bulması için, işyerindeki arkadaşlar ile ilkin birer birer bir araya gelmeye başladık. Bu süreçte baskılara karşılık verdik, biat etmedik. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla attığımız her adımda gücümüzün daha da pekişmesini sağladık.

Bizim gücümüz birliğimizle büyüdükçe, patron ve idari kadro ne yapacaklarını bilemez halde, baskıları arttırmaya devam ettiler. Bizlerse patron ve idari kadronun karşısında dimdik ayakta duruyorduk. Çünkü biliyorduk ki o kapıdan çıktığımız zaman, aynı baskıları başka fabrikalarda yaşamaya devam edecektik. Bunu düzeltmekten başka bir yolumuz yoktu. Patron ve adamları artık karşımızda ne yapacaklarını şaşırmış, direncimizi kırmak için ellerinden geleni yapıyor ve yapmaya da devam edeceklerini dile getiriyorlardı. İşten kaynaklı bir gerekçe uyduramadıkları için saçma sapan sebepler ile tutanak tutuyor, bazı tutanaklarda şahit olarak kimseyi bulamıyorlardı. İşyerindeki arkadaşlarımızın çoğu bu tarz konularda şahitlik yapmayı reddediyordu. Onlar da şahit bulamadıkları için ya çalışma alanında olmayan kişilere geçersiz şahitlik yaptırıyor ya da şahit bulamadıklarından tutanaklar zaman aşımına uğruyor, yırtılıp atılıyordu.

Eninde sonunda istediklerini yaptılar, yine çok şaşırtıcı bir sebep göstererek. Bir gün işe erken gelmemi gerekçe gösteren ilk bölüm sorumlusu olan Bülent Erdemci beni yanına çağırırdı. Sesini yükselterek, erken gelmiş olmamdan kendini haklı çıkaracak bir sebep bulmaya çalışıyordu. Fakat onun çabası boşa çıkınca, patron Hasan Akgül küfür savura savura yanımıza geldi. Yine istedikleri olmamıştı fakat kararlılardı. Patron bir açık bulmaya, üstünü başını yırtarak hâlâ küfür etmeye devam ediyordu. Ben de bu yaptıklarının doğru olmadığını, elle tutulur bir sebep bulamayacaklarını söylemekten çekinmeden karşılarında durmaya devam ediyordum.

Sonra işyerini terk etmemi istediler. Ben de bunu kabul etmedim. Bunun üzerine patron şiddeti bir doz daha arttırıp üstüme yürüdü. Beni sağa sola itip tahrik ederek, ona aynı şekilde karşılık

vermemi istiyordu. Ellerinde elle tutulur bir şey olmalıydı. Bunun boşa çıkması ve benim de çalışma alanını hiçbir şekilde terk etmeyeceğimi söylemem üzerine, idari kadro zorla belimden ve kollarımdan tutup beni dışarı attı. Ben de kollarımı yukarı kaldırarak, patron ve idari kadroyu işyerindeki arkadaşlarıma teşhir ettim. Bir şey yapmadığımı, bizleri ağır koşullarda ve baskıyla çalışmaya zorlayanın patron tarafı olduğunu, karşılarında durduğumuz zaman, ellerinden zor kullanmaktan başka bir şey gelmeyeceğini, hep birlikte bunların saltanatını yıkacağımızı duyurdum.

- İşyerindeki mobbing, şiddet ve baskılara karşı nasıl bir çalışma yürüttünüz?

Örneğin bizlere, üretim yaparken makineleri durdurmadan temizlik yapmamız dayatılıyordu. Bizler de böyle bir şeyin yapılamayacağını yönetime söy-

lüyorduk. Üretim durmadan temizlik yapmayacağımızı savunuyor ve temizliği yapmıyorduk. Birlikte hareket edemediğimiz arkadaşlara da bu durumu anlatıp, bunun iş kazasına yol açacağını ve asıl sebebinin sadece fazla kâr etmek olduğunu açıklıyorduk. Nitekim çoğunluğun da o şekilde temizlik yapmamasını sağlamış olduk.

Bir de hatalı yapılan üretimlerin fotoğraf çıktısını alıp psikolojik baskı amacıyla makinelerin üstüne asıyorlardı. Bizler de bu çıktıları taktıkları yerden alıp ya idari kadronun masasına koyuyor ya da yırtıp atıyorduk. Sonuçta bu işyerinde üretimde başarılı çalışmalarımız da oluyordu, fakat bunlar için hiçbir şekilde bir kere bile tebrik edilmiyorduk. Bizler de kendi tutumumuz ile ilerliyorduk. Bu da işyerindeki gücümüze güç katıyordu.

Küfür ve hakaretlere karşı ise bu tarz konuşmalara haklarının olmadığını ve bunlara son vermeleri gerektiğini söylüyor, karşılarında dimdik durmaya devam ediyorduk. Bizlerin kaybedeceği bir şey yoktu. Bizlerin talepleri bu baskıların ve mobbingin son bulması, insanca çalışma koşullarına kavuşmak ve bu koşullarda üretime devam etmekti.

- Sendikal faaliyetinizi engellemek için yüksek miktarda para teklif ettiler ve siz kabul etmediniz. Bunun sonucunda işten atıldınız...

Benimle birlikte TEKSİF sendikasına üye arkadaşlar vardı. Toplamda 7 kişi TEKSİF üyesi idi. Daha önce arkadaşlarla, "Aynı sendikadan olmayabiliriz. Fakat

Aliağa Belediyesi'nde işten çıkarma protestosu

MHP'li Aliağa Belediyesi'nde kadrolu 100 işçinin 11 Haziran'da işten çıkarılması protesto edildi. Genel-İş Sendikası İzmir 5 No'lu Şube, belediye önünde basın açıklaması yaptı.

Eylemde basın açıklamasını okuyan DİSK Ege Bölge Temsilcisi Memiş Sarı, "Bu sabah itibarıyla Aliağa Belediyesi'nin farklı iş kollarında çalışan aralarından sendikamızın yönetici ve tem-

silcilerinin de olduğu 100 kadrolu işçi arkadaşımızı tek taraflı olarak ekonomik nedenler gerekçe gösterilerek iş akitlerini feshetmiştir" dedi. Devamında, "Bu kenti yaşanır kılan, her caddesini kendi eviymiş gibi temizleyen, yollarını yapan, hizmet binalarında halkın sorunlarını dinleyen çözüm üreten 100 arkadaşımızı adeta kullanım tarihi geçmiş bir meta gibi kapının önüne koyamazsınız" diye

konuştu.

Sarı açıklamayı şöyle sürdürdü: "Seçim öncesinde on binlerce Aliağalı insanımızın Çanakkale gezilerinin bedeli biz emekçilere çıkarılmıştır. 30 milyon olan belediye borcununun 235 milyona çıkarılmasının sorumlusu biz değiliz. İşten çıkartılan arkadaşlarımızın bu mağduriyetinin vebalini kim üstlenecektir."

bu bir arada çalışma yürütüp mücadele etmemize engel değil" mealinde konuşmuştum. Onlar da haklı olduğumu, fakat birlikte hareket etmeyeceklerini dile getirdiler. Sonrasında TEKSİF üyesi 5 arkadaşımız patron ile pazarlığa oturup 12'şer bin liraya anlaşmışlar.

Bunun üzerine patron tarafı benimle de bir miktar para karşılığı anlaşacağını düşünmüş. İşten ayrılmam karşılığında bana 20 bin lira teklif edildi. Ben de "Beni diğer arkadaşlardan ayıran bir şey var. Sadece sendikal olduğumdan ve sendikal faaliyet yürütüyor olmamdan dolayı benden kurtulmak istiyor ve beni para karşılığında satın alabileceğinizi düşünüyorsunuz. Fakat yanılıyorsunuz. Benim taleplerim net. İçerideki çalışma şartları düzelecek, uygulanan baskılar, hakaretler, küfürler ortadan kalkacak, mobbing son bulacak. Beni para ile satın alamazsınız." diyerek teklifi reddettim. Ve bunun üzerine beni tehdit ederek, "O zaman biz de senin ile uğraşmaya devam edeceğiz. Gerek tutanak gerek başka bir şey bularak seni yollayacağız" dediler. "Biz bunlara alışmışız ve bunlar için mücadele ediyoruz" diyerek yanıt verdim. "Elinizden geleni ardınıza koymayın, suç işlemeye devam edin, şartları iyileştirmek yerine" dedim. Bülent Erdemci "Ben de sendikal faaliyette bulundum, senin gibi yaparı görmedim" diye çıktı. Hangi sendika olduğunu sorduğumda, Asalettin Arslanoğlu ile dedi. Ben de "Belli, ondan dolayı direkt pazarlığa oturuyorsunuz" şeklinde karşılık verdim.

Yaka paça işyerinden atıldığımın ertesi günü yine işbaşı saatinde işyerine gittim. Yüz okuma cihazına yüzümü okutarak içeri giriş yaptım. Çünkü işten çıkarıldığıma dair evrak vermemişlerdi. Muhasebeci beni odasına çağırarak iş akdimin feshedildiğini söyledi. Önüme bir gün öncesi yaşanan olayın sözde tutanağı konuldu. Yalan ve yanlış şeyler yazılı olduğu ve şahidin olmadığı tutanağa savunma yapmamı istedi. Ben de şirket kaşesi ve imzalar atıp gerildiği taktirde savunma yapacağımı söyledim. İmzalar atılıp şirket kâsesi basıldı. Bunun üzerine 3 sayfa savunma yazdım. Avukatlara yolladıkları savunmamın ardından avukat "başınıza bela olacak bu, gönderin" demiş. Avukat muhasebeciyi arayıp benimle konuşmak istedi. Ne yapmak istiyorsun, ne istiyorsun kaç para istiyorsun, söyle bana dedi. Ben taleplerimin ortada olduğunu, derdimin para değil insanca bir hayat ve onurlu bir mücadele olduğunu söyledim. Bunların para ile satın alınamayacağını ekledim. "O zaman mahkemede görüşürüz" diyerek gözdağı verdi. Ben de gülererek, yasal yollardan da hakkımı aramaya devam edeceğim dedim, telefonu kapattık. O gün de 43 bin

lira teklif ettiler. Yine reddedip, taleplerimi biliyorsunuz dedim.

- İşten atılmanızı protesto etmek için bir basın açıklaması gerçekleştirdiniz. Mücadeleyi sürdüreceğinizi belirttiniz açıklamada. Bununla birlikte talepleriniz neler olacaktır?

Fabrika önünde Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası olarak basın açıklaması yaptık. Kavgamıza omuz veren dostlarımız ile birlikte taleplerimizi dile getirdik. Taleplerimiz, işyerinde uygulanan baskıların, hakaret, küfür ve mobbingin son bulmasıdır. Ayrıca şimdi işe iade talebimiz var. Bunun için fiili ve yasal mücadelemize devam edeceğiz.

Yanı sıra uluslararası küresel sözleşmede, sendikal faaliyeti baltalamayacaklarına dair Mango ve Zara gibi tedarikçileri ile birlikte imzaları olduğunu açıkladık. Gerekli savunmayı yapıp, bu süreçte onları da karşılamaya alacağımızı belirttik. İşçilere karşı yapılan düşmanlığa karşı çıkacağımızı bildirdik.

- Krizin etkisiyle fabrikalarda baskılar, sendikal haklara tahammüslükler artıyor. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ülkemizde her zaman bir kriz gündemi var. Krizin faturasını biz işçiler ödemeliyiz. Nasıl ki tüm zenginlikleri bizler ürettiğimiz halde, sermayedarlar hiçbir şekilde kârlarından bir kırıntı bile vermiyorlarsa, bu krizin faturasını da patronlar ödemelidir. Krize yol açan biz işçiler değiliz.

Türkiye'de kriz olmamış olsa bile kapitalistlerin hiçbir şekilde fabrikalarda sendikal faaliyete tahammülleri yoktur. İşçilerin bilinçlenip haklarını aramalarını hiçbir zaman kabul etmiyorlar. Eğer örgütlü değilsen, bireysel olarak hakkını arıyorsan bir şekilde seni diskalifiye etmenin yollarını arıyorlar. Gerek psikolojik baskılar, hakaretler, küfürlerle gerek birkaç kuruş para vererek susturmaya çalışıyorlar.

- Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Hiçbir hakkımızın sermaye sınıfı tarafından bahşedilmediğinin, kendiliğinden verilmediğinin bilincindeyiz. Türkiye işçi sınıfı tarihinde Kavel, 15-16 Haziran, Greif, Metal Fırtınası gibi direnişler var. İşçi sınıfı elindeki hakları direnerek, mücadeleye ederek kazanmıştır. Bizler bize ışık tutanlara sırtımızı dönmeyeceğiz. Bizlere bırakılan bayrağı daha da yukarıya taşıyacağız. Hemen hemen tüm fabrikalarda benzer sorunlar yaşanıyor. Bunlara karşı mücadelemiz ve direnişimiz sürekli olacaktır. Sınıfa karşı sınıf savaşımız sürecektir. Geçmişten bugüne yaşanagelmiş mücadeleleri omuzlayan güzel yürekli insanlar gibi onurumuz ile yaşamaya devam edeceğiz.

KESK yöneticilerinin İyi Parti ve Saadet Partisi ziyaretleri üzerine

KESK meşruluk arıyorsa yüzünü tekrar mücadeleye dönmelidir. KESK, gerici siyasi partileri ziyaret etmek yerine, iş yeri ziyaretlerini önüne koymalıdır. İş güvencesi, iş yerlerinde savunulur.

KESK yöneticileri geçtiğimiz haftalarda İyi Parti ve Saadet Partisi'ne ziyaret gerçekleştirdiler. Bu ziyareti "Güvencesizliğe son" başlığı altında yaptılar. Ziyaret sonrasında yapacakları basın açıklamasına desteğe çağırıldılar.

OHAL döneminde binlerce üyesi işten atılmış, binlercesi açığa alınmıştı. Bu süreçte KHK'larla işten atılan ileri kamu emekçileri işlerini geri istemek için Türkiye'nin çeşitli illerinde direnişe başladılar. Bu süreçte KESK, direnen kamu emekçilerine direnmek yerine diploması ve yargı yolunu gösterdi. Ankara'nın göbeğinde açlık grevine başlayan kamu emekçilerini adeta yok sayan bir tutum geliştirdi. Bu yok saymayı, direnme yerine açık bir şekilde direnmemeyi kendine alışkanlık edinmiş KESK, bugünlerde ise gerici-faşist partilere eylemlerinde yanında olma çağrısı yaptı.

Ancak bizler biliyoruz bu gerici faşist partiler bırakın eylemlerimize destek olmayı, yeri geldiğinde kurdukları kontro güçlerle, birçok eylem ve direnişte bizlere saldırmayı görev bilmişlerdir.

KESK NEDEN BU ZİYARETLERİ TERCİH ETMİŞTİR

OHAL karanlığına karşı mücade-

leden başka her yolu deneyen KESK, mücadele etme talebinde bulunan üyelerine "son barutu bu biçimde tüketmeyeceğiz" diyenlerin geleneklerine sahip çıkmaya devam ediyor. Öyle ki 70 hafta boyunca soluksuz devam eden İstanbul direnişleri, KESK yönetimi için hiçbir şey ifade etmemiş ki, direnenlerden yana değil, bürokrasiden yana tavır almışlardır.

KESK bu süreçte mücadeleden kaçtıkça itibarını kaybetmektedir. Bugün gerici sendikaların ve onların siyasi partilerdeki temsilcilerinin, KESK için "terörist" propagandası yürüttüğünü biliyoruz. Ancak tüm bu kara propagandalar karşısında KESK kendisini kamu emekçileri mücadelesinde var etmiştir. Bu mücadele geleneğine sıkı sıkıya sarıldığı için, tüm karalamaları parçalamayı bilmiştir. Bugün KESK'e hakim anlayışlar bu geleneği ellerinin tersiyle itip, meclis koridorlarında icazet bekleyen hale gelmişlerdir.

KESK meşruluk arıyorsa yüzünü tekrar mücadeleye dönmelidir. KESK, gerici siyasi partileri ziyaret etmek yerine, iş yeri ziyaretlerini önüne koymalıdır. İş güvencesi, iş yerlerinde savunulur. KESK meşruluğunu kamu emekçilerinin mücadele alanlarında aramalıdır.

SOSYALİST KAMU EMEKÇİLERİ

Karadeniz: Bir

TKİP MK üyesi Habip Gül yoldaşın Ulucanlar'da katledilişinden (26 Eylül 1999) kısa bir süre önce kaleme aldığı bu inceleme, 23 ve 30 Eylül 2000 tarihli Kızıl Bayrak sayılarında (Sayı: 35-36/2000) iki bölüm halinde yayınlanmıştır...

Karadeniz yüzyıllar boyunca çeşitli imparatorluklar, krallıklar ve devletler arasında anlaşmazlıklar ve savaşlar nedeni olagelmıştır. İlk çağlardan günümüze bu coğrafyanın onlarca savaşa ve paylaşımına maruz kalması, yalnızca yeraltı ve yerüstü kaynaklarının zenginliğinden değil, daha önemlisi bölgenin stratejik konumundan dolayıdır. Özellikle deniz yolu ve kervan ticaretinin dünya ekonomisinde belirleyici olduğu dönemlerde bu temel bir nedendir. İkinci bir neden ise, yayılcı emellere elverişli stratejik konumudur.

Bugün Karadeniz denilince ilk akla gelen yeşilliği, fındığı, çayı, hamsisi ve bir de egemenlerce uydurulmuş ve çoğunlukla aşağılayıcı nitelik taşıyan fıkralardır. Bunlara da kısaca değinmekle birlikte, biz burada esas olarak bu bölgenin tarihi, egemen sınıflar açısından stratejik önemi ve bu coğrafyada yaşayan birçok ulus ve azınlığın tarihsel bağları ve "kader" ortaklığını ele alacağız.

KARADENİZ'İN GENEL EKONOMİK YAPISI VE TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan nü-

fusun önemli bir kesiminin temel geçim kaynağı tarımdır. Fındık, çay, mısır gibi çeşitli tarım ürünleri Türkiye'nin ihracatında önemli bir yer tutmaktadır. Genel olarak tarımsal üretim Karadeniz ekonomisinde önemli bir yer tutsa da, iç bölgelerine baktığımızda iktisadi yapıda önemli farklılaşmalar görülür. Örneğin Doğu ve Orta Karadeniz bölgelerinde tarımsal üretim ve tarıma dayalı ekonomik yapı ağırlıktadır. Daha çok fındık, çay, hamsi, mısır ile özdeşleşen bölgede ayrıca patates, arpa, pirinç, soğan, ayçiçeği, şekerpancarı, kendir ve tütün, mandalina, portakal ve limon yetiştirilmektedir. Yanısıra hayvancılık ve bal üretimi yapılmaktadır.

Doğu ve Orta Karadeniz'de tarımsal üretime uygun bir sinai gelişme de sözkonusudur. Bu bölgede yaygın olan sanayi kuruluşları, tarımsal ürünlerin işlenmesi amacı ile kurulan tesislerdir. Çay, fındık işleme, bitkisel yağ, sigara, şeker, kağıt, süt ürünleri ile, deniz ve orman ürünlerini işleyen fabrikalardır. Ağır sanayi ise daha ziyade Batı Karadeniz'de konumlanmıştır. Karabük ve Ereğli'deki demir-çelik ile Ereğli-Zonguldak taş kömürü ve bu kömür havzasından çıkarılan taş kömürünün kullanıldığı Çatalağzı Termik Santrali Türkiye ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. (Örneğin sadece Zonguldak'ın 1995 yılı Gayri Safi Yurt İçi Hasılaya katkısı, cari fiyatlarla 1.170 trilyondur. Bu katkısıyla Türkiye'nin tüm illeri içerisinde 12. sırayı almaktadır.) Yine bölgede yer alan birçok hidroelektrik santrali ve çimento üretimi ile ateş tuğlası üretimi yapan fabrikaları da bu sinai üretime eklemek gerekir. Dolayısıyla Karadeniz sadece tarımsal üretimiyle değil, sanayisiyle de Türkiye ekonomisinde önemli bir yer tutuyor. Sadece niceliğiyle değil, "madenci fırtınası"nda olduğu gibi militan ve kitlesel eylemleriyle de, Türkiye işçi sınıfının çok önemli bir bölümünü barındırıyor.

Karadeniz kömür madeninin yanısıra linyit, altın, bakır, gümüş gibi yeraltı kaynaklarıyla da Türkiye ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca deniz ulaşımındaki gelişkinliği ve Zonguldak, Samsun, Sinop, Hopa başta olmak üzere birçok irili ufaklı limanlarıyla yurt içi

ve uluslararası ticarete önemli bir yeri vardır. Tarihte olduğu gibi bugün de Karadeniz bu stratejik yapısı, yeraltı ve yerüstü zenginlikleri ile egemen sınıflar için büyük bir önem taşımaktadır.

KARADENİZ: HALKLAR MOZAIĞI

Lazların tarihini Çerkez, Gürcü, Abhaz, vb. Kafkas halkları ile Ermeni ve Kürt halklarının tarihinden ayrı ele almak mümkün değildir. Bütün bu halklar gerek coğrafi, gerekse tarihsel olarak iç içe geçmişlikleri, aynı imparatorlukların zulmüne maruz kalmaları vb. nedenlerle benzer tarihsel süreçleri yaşamış, aynı kaderi paylaşmışlardır. Aynı topraklar üzerinde yaşamış kimi halklar ortak krallıklar ve beylikler kurmuşlardır. Örneğin MÖ 12-11. Yüzyıllarda, Karadeniz kıyılarının doğusunda (Trabzon ve çevresi) kurulan Kolkhide Krallığı, Lazlar ve Abhazların ortak krallığıdır. MÖ 1. yüzyılda Romalılar bu coğrafyayı işgal edene kadar birlikte yaşamışlardır. İşgalden sonra Romalılar Kolkhide Krallığı'na son vererek kendi denetimlerinde Lazika (Lazistan) Krallığı'nı oluşturmuşlardır.

Bu aynı zamanda yüzyıllarca beraber yaşamış bu halkların bitmez acılarının başlangıç tarihidir. Bağımsız statülerini yitiren bölge halkları dinsel, kültürel ve iktisadi olarak Roma İmparatorluğu'nun ve değişik tarihlerde Pers ve Osmanlı gibi değişik imparatorlukların sürekli baskı, asimilasyon, katliam ve sömürücü yönetiminde yaşamışlardır. Dönem dönem bağımsız devletlerini kursalar da bu çok uzun sürmemiş, bir biçimde bölgedeki egemen imparatorluğun boyunduruğuna girmek zorunda kalmışlardır. Örneğin Kolkhide Krallığı'nın son bulmasından sonra Lazlar, Abhazlar ve diğer Kafkas halkları, değişik tarihlerde değişik krallıklara ve özerk yapılara sahip olmuşlardır. Ne var ki bu krallıklar güçlü bir merkezi yapıya sahip olamamış, dolayısıyla siyasal-iktisadi bağımsızlıklarını sağlayamamışlardır. Bu nedenle egemen imparatorlukların yayılcı emellerine ve politikalarına bağımlı davranmak zorunda kalmışlardır.

Yüzyıllarca Roma ile Pers imparatorluklarının egemenlik sahası, dolayısıyla sayısız savaşların nedeni olan Karadeniz

ve Kafkasya halkları, tarih boyunca ortak kaderi paylaşmışlardır. Kimi dönem imparatorlukların zulmüne karşı özgürlük savaşını birlikte yürütmüşler, kimi zaman yüzyıllarca beraber yaşamış halklar olmalarına rağmen değişik imparatorlukların yanında birbirlerine karşı savaşmışlardır. Örneğin 542 yılında Bizans ve İran arasındaki egemenlik savaşında Abhazlar Bizans'ın yanında savaşa girerken, Lazlar İran'ın yanında savaşmışlardır. Bizans ve İran'ın antlaşmasıyla biten bu savaşın sonucunda Lazistan iki imparatorluk arasında paylaştırılmıştır. 572 yılında bağımsızlıklarını kazanmak için savaş başlatan Ermenilerle birlikte Abhazlar ve Lazlar da İran'a karşı savaşmışlardır. Bölge halkları değişik dönemlerde egemen imparatorluklar arasında değişen güç dengelerine göre onların yanında savaşsalar da, uygun koşullar oluştuğunda ortak düşmana karşı da birlikte savaşabilmişlerdir.

SÖMÜRGEÇİLİK VE DİN FAKTÖRÜ

İşgal ve ilhaklar özünde askeri zorun ürünü olsalar da, bunların kalıcılaşmasını sağlayan yöntem ve silahlar çok çeşitlidir. Zira tek başına zor politikaları işgal edilmiş topraklardaki halkları köleleştirmeye yetmemektedir. Tersine, orta vadede daha güçlü patlamaları mayalamaktadır. Sömürgeci güçler için en etkili silah, bir halkın tarihinden, kültüründen, ulusal kimliğinden ve dini inançlarından arındırılarak köleleştirilmesi ve yeni bir kimlikle/egemen gücün kimliğiyle yeniden şekillendirilmesidir. Bir halka uzun süreli boyun eğdirmek ancak böyle mümkün olabilmektedir. Bu, sömürgeci güçlerin kullandığı en etkili ve sonuç alıcı silahtır. Bu gerçekliği somut olarak Kafkas halklarının ve Lazların tarihinde de görmek mümkündür. Roma İmparatorluğu MÖ 1. yüzyılda Lazlar da içinde olmak üzere birçok Kafkas halkının ortak krallığı olan Kolkhide'yi kendi egemenliğine aldıktan sonra, özellikle kültürel ve ideolojik kurumsallaşma için yoğun bir çaba harcamıştır.

Bu birkaç nedenden dolayı önemliydi. Birincisi, henüz ulusal kimliğin gelişmediği bir çağda kabile ve aşiretsel toplulukları birarada tutan din olgusudur. İkincisi, tarihin sonraki bir evresinde Hristiyanlık

halklar mozaiği

Habip Gül

dinini esas alan Roma İmparatorluğu ile Mazdeizm'i (Zerdüşt dini) esas alan Pers İmparatorluğu arasında dünyaya hakim olma savaşı dinsel ayrılıklar üzerinden yürüyordu. Dolayısıyla her imparatorluğun egemenlik sahası kendi dininin kabul gördüğü sınırlarla ölçülüyordu. İşgal edilen topraklarda yaşayan halklara kendi dinini kabul ettirmek ve bu din esaslarına dayalı bir yönetim, yaşam ve kültür yaratmak, sömürgeci egemenliğin güvence altına alınması anlamına geliyordu.

Kafkas halklarına Hristiyanlığı kabul ettirmek Roma (tarihi bölünmeden sonra Doğu Roma, yani Bizans) için sancılı bir süreç olarak yaşandı, fakat sonuçta MS 532 yılında kendi egemenliğindeki Lazika Krallığı Hristiyanlığı resmi din olarak kabul etti. Aynı dönemlerde Abhaz halklarının bir kesiminin de (Apsilyalılar ve Misimyalılar) hristiyanlığı kabul ettikleri görülüyor. Lazlar ve diğer Kafkas halkları 7. yüzyıla kadar Hristiyan olarak yaşamışlardır.

Özellikle 5. yüzyıldan başlayarak İran ve Bizans İmparatorlukları arasında şiddetli bir savaş sürmüştür. Bu savaşın nedeni Kafkasya coğrafyası üzerindeki egemenlik sorunuydu. Çünkü ekonomik bunalım yaşayan bu imparatorluklar için bu bölgeye sahip olmak, hem ekonomik hem de yayılmacı stratejileri açısından canalcı önemdeydi. İran, Çin ve Hindistan'a bağlanan ticaret yollarına (İpek yolu) sahip olmak için Kafkasya'nın Kara-

deniz kıyılarına sahip olmak zorundaydı. Böylece Bizanslı tüccarlardan dilediği gibi yüksek vergi alabilecek, bu topraklardan geçerek Orta Asya'ya geçen tüm ticaret yolları üzerinde denetim kurabilecekti. Bu kendi ekonomisi için muazzam bir kaynak, Bizans ekonomisi için ise tam bir yıkım olacaktı. Askeri olarak da bölgeyi (Abhazigia ve Lazika) bir üs olarak kullanarak Bizans İmparatorluğu'na daha kolay saldırılar düzenleyebilecekti. Yüzyıllar boyunca bu iki imparatorluğun yayılmacı ve işgalci politikaları sonucu katliamlara, sürgünlere maruz kalan bu halklar, 7. yüzyıla gelindiğinde, bu kez de Muhammed ve onu ardından halifeleri Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali'nin İslamiyet'i yayma zulmü ile yüzyüze kalacaklardı.

7. YÜZYILDA TOPLUMSAL BUNALIMIN ORTAYA ÇIKARDIĞI YENİ DENGELER VE İSTİLALAR

7. yüzyıla, Bizans da dahil bütün imparatorluklara bunalım ve altüst oluşlar damgasını vurmuştur. Bunda imparatorluklar arası süren savaşlar bir etken olmakla beraber, bunalımın nedenleri daha köklü ve derinliklidir.

Sömürgelerin hızla gelişip yaygınlık kazanması, imparatorlukların savaş ganimetlerine dayalı ekonomilerini giderek zayıflatan bir etkene dönüşmüş ve sömürgecilik üzerinde yükselen yeni bir toplumsal-siyasal yapılanma sınıfsal farklılaşmayı da beraberinde getirmişti. (İlk

koloniler Lazika'da oluşmuştur.) Bu yeni gelişmenin ve toplumsal çelişkilerin yarattığı bunalım sürecini en ağır yaşayan Araplar, bunu ancak yeni bir din olgusuyla aşabilmişlerdir. Kervan ticaretinin ölüm noktasına gelmesi ve artan nüfusa karşın ekilebilir toprakların oldukça yetersiz kalması, Arap toplumunda yeni temeller üzerinde sınıfsal çelişki ve çatışmanın zeminini yaratmıştı. Bir yandan belli bir yaşam düzeyine sahip şehirlerde yaşayan kesim, diğer yandan ne kalacak yeri ne de ekecek toprağı olan Bedeviler... İşte Arap toplumunda sınıfsal çelişki ve çatışmaların bu tablosu İslam dininin de zemini oldu.

Arap toplumundaki bu hoşnutsuzluğu arkasına alan Muhammed yeni bir ideolojik formasyonla ortaya çıktı. Bu İslam dinidir. Sistemden hoşnutsuz ve yoksulluğun pençesinde kıvranan Bedevilerin tepkisini yeni bir dinsel kimlik etrafında birleştiren Muhammed, sadece kendini peygamber ilan edip iktidarı ele geçirmekle kalmadı, İslamiyet'i dünyaya yaymayı hedefleyen yayılmacı bir politikayı da esas aldı. Muhammed'in bu istilacı emellerini ardılları olan Arap halifeleri de sürdürdüler. Halife Ömer'in döneminde (634-644) Suriye, Filistin, Mısır ve İran'ı ele geçirdiler.

640 yılında Ermenistan işgal edildi. 642'de ise Gürcistan ele geçirildi. Gürcistan üzerinden bütün bir Kafkasya'nın işgaline yöneldiler. Bu Arap istilacıların en önemli hedefidir. Hem İslamiyet'i

yaymak, hem de ticaret yollarına sahip olmak için genelde Kafkasya, özelde ise Lazika ve Kürdistan stratejik bölgelerdir. Nihayet 8. yüzyıla gelindiğinde, Kafkasya'dakiler dahil birçok halk Arap istilacıların İslam'ı kılıç zoruyla kabul ettirme çabaları altında kan kusmaktadır. 7. yüzyıla kadar Hristiyan olarak yaşamış olan Kafkas halkları ve diğer halklara İslam dini dayatılır. Kabul etmeyenler ya kılıçtan geçirilir ya yurtlarından kovulurlar. Laz halkı da bu kılıç politikasından fazlasıyla nasibini alır ve topraklarından kovulur.

SELÇUKLU'DAN OSMANLI'YA UZANAN SÜREÇ VE ARTAN ZULÜM

Arap istilaları, İran'la bitmez tükenmez egemenlik savaşları ve artan iç çelişkiler Bizans'ı içte ve dışta zayıflatmıştı. 11. yüzyıldan başlayarak Moğol istilasından kaçıp Anadolu'ya akan Türkmen kabileleriyle girilen çatışmalar, Bizans'ın yenilgisi ve Selçukoğulları'nın egemenliğinde merkezi Selçuklu devletinin kurulmasıyla sonuçlanmıştı.

Anadolu Selçuklu İmparatorluğu'nun bir dizi dezavantajı vardı. Denizle bağlantısı yalnızca işgal ettiği Lazika'nın (Lazistan) Rize, Artvin şehirleri ve Gürcistan ile Abhazya ile sınırlıydı. Bu durum Selçuklu için dezavantajdı. Zira bölge imparatorlukları arasındaki güç dengelerinde Karadeniz'in tuttuğu yer oldukça önemliydi. Selçuklu'nun diğer bir dezavantajı ise, çevresinin Hristiyan devlet ve imparatorluklarla çevrili olmasıydı. Kuzeydoğu'da Gürcüler ve Trabzon Rum İmparatorluğu, Sinop'tan Alanya'ya kadar Anadolu'yu içine alan çemberde Bizanslılar, Kilikya'da Ermeniler ve daha ilerde Antakya ve Urfa prenslikleri vardı. Laz, Rum, Ermeni ve Gürcüler başta olmak üzere birçok ulustan halkın binyılları aşan beraberlikleri ve kültürel kaynaşmışlıkları söz konusuydu.

Üçüncü bir olumsuz olgu ise, sürekli olarak Orta Asya'dan Anadolu topraklarına yeni aşiretlerin akmasıydı. Selçuklu devleti bu yeni kabileleri kendi yayılmacı emelleri doğrultusunda sınır bölgelerine yerleştirdi. Ancak bu aşiretler komşu imparatorluk topraklarına yönelmek yerine iktisadi ve siyasi olarak zayıflayan Sel-

çuklu'nun topraklarını işgal ederek, ayrı ayrı aşiret krallıkları kurdular. Bu Selçuklu'nun yıkılışını getirdi.

Anadolu'daki beylikler arasında Osmanlılar sivrili gelişerek, istilacı ve yağmacı karakterde bir askeri devlet olarak örgütlendiler. Gerek Selçuklu'nun liman kentleri üzerindeki zayıf etkisinin iktisadi yapısında yarattığı zayıflık ve diğer imparatorluklara karşı yaptırım gücünün olmayışı, gerekse deniz ticaretinin giderek önem kazanması, Osmanlıların liman kentlerine daha yoğun seferler düzenlemelerinin esas nedenidir. Çünkü ancak bu yolla batının ekonomik gücünü sınırlayabilir, doğu ticaretini ele geçirebilirlerdi. 1460'lara gelindiğinde Ege'de Enez, Limni, Midilli, Foça, Atina dükalığını, Karadeniz'de Amasra, Sinop, Trabzon Rum İmparatorluğu'nu kendi egemenlikleri altına almışlardı. Bu, deniz ticareti üzerinde büyük bir egemenlik alanı kazanmak anlamına geliyordu.

1461 yılında Fatih Sultan Mehmet Trabzon'u işgal ederek Laz Krallığı'na son verdi. Yanısıra Melo, Ganio, Arhavi, Viçe, Atina, Hopa, Batum, Çhala, Begleva, Moğedi gibi birçok şehir ve köy işgal edildi, halklara büyük bir zulüm yaşatıldı. Bu zulmün karşısında başta Lazlar olmak üzere diğer bölge halkları savaştılsa da, sonuçta Osmanlıların entrika ve zulmüne yenik düştüler. Osmanlılar bu işgalde, başka şeylerin yanısıra, bölge halkları üzerinde dini büyük bir baskı aracına dönüştürdüler. Yüzyıllardır Hristiyanlığı benimseyen Lazlar ve diğer halklar şimdi Osmanlıların dinsel dayatmalarıyla karşı karşıyaydılar. İlk dönemlerde ayaklarını daha sağlam yere basmak için nispeten daha esnek davranan Osmanlılar, özellikle 1512-20 yılları arasında bölgedeki diğer dinlere mensup halklara büyük acılar çektirdiler. 2. Selim'in işgal ve zulmüne üzerine misyoner Lui Grancerios'un kaleme aldığı bir metin Lazların yaşadıklarını özetlemektedir:

"Rize nahiyesi Trabzon'la Gürcistan arasındaki sahil boyunca uzanmaktadır. Bu nahiye Trabzon'a yakın kesimindeki ahalinin Yunanca, Gürcistan'a yakın kesimindeki ahalinin de Megrelce konuşmaktadır. Rize Lazların kendi kentidir. Lazlar Megrel ulusundandır. Zamanla İslam'a geçişler olmaktadır. İslam'ı kabul etmeyenlere ağır vergiler yüklenmekte, ekonomik ve moral baskısı yapılmaktadır. Bu baskılar Lazların Türklüğe boyun eğmelerinde büyük rol oynamaktadır. Bazı aileler yeni doğmuş erkek çocuklarını öldürüp yok etmektedirler. Zira böyle yapmakla evlatlarını ağır yaşam koşullarında İslam'a zorlanmaktan kurtarmış sayıyorlardı. Yetişkin kızlarını yeniçerilerle (Osmanlı askeri) evlendirmeye özen gösteriyorlardı. Bu yolla bir dereceye ka-

*dar rahat yaşama şansı elde etmeye çalışıyorlardı. Lazların isimlerinde değişiklik yapılmaktadır. Hristiyan isimleri Müslüman isimleriyle değiştiriliyor. Çok az miktarda Laz geleneksel Hristiyan ve milli ad ve soyadlarını koruyabilmıştır." (Aktaran Muhammet Vanilişi - Ali Tandilava, **Lazların Tarihi**, Ant Yayınları, s.47)*

Lazların yaşadığı bu süreç, tam bir parçalanma, bölünme ve değişik kültürler içerisinde erime sürecidir. İslamiyet'i kabul edenler kimliklerini yitirirken, Hristiyan kalanlar Rumlar arasında yaşamayı tercih etmişlerdir. Çok az bir kesim buldukları yerlerde kimlik ve kültürlerini yarım yamalak korumaya çalışmıştır.

OSMANLI'DAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE...

Osmanlı tarihine baktığımızda, zulme karşı gelişen ilerici halk ayaklanmalarının önemli bölümünün ya Karadeniz'de başlayıp Kürdistan'a yayıldığını, ya da Kürdistan'da başlayıp Karadeniz'de yankı ve katılım bulduğunu görüyoruz. Bu bir tesadüf değildir. Bunu besleyen tarihsel, coğrafik etkenler ve halkların kader ortaklığıdır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Karadeniz'in dünya deniz ticaretinde tuttuğu stratejik yer, Karadeniz'in ve Kürdistan'ın içiçe geçen coğrafyasının ipek ve baharat yolu, dolayısıyla Doğu ticareti için taşıdığı önem nedeniyle, bu bölgeler tarihin her evresinde yayılmacı imparatorluk ve devletlerin özel ilgi alanı olmuş, ilk koloniler bu bölgede oluşmuştur. Bu durum ise servet sefalet farklılaşmasının daha hızlı derinleşmesini getirmiştir. Birçok ayaklanmanın Karadeniz'de (Lazika ülkesi) yankı bulmasının ardındaki gerçeklik budur.

Lazlar özellikle Osmanlı egemenliği altında ulusal kimlik, kültür ve değerleriyle tam bir parçalanma ve giderek yokoluş süreci yaşamışlardır. Osmanlı ve Türk devletinin belli dönemlerdeki nüfus sayım sonuçları bu konuda yeterli bir fi-

kir vermektedir.

Osmanlı istatistiklerine göre, Trabzon eyaletinin toplam nüfusu 1897'de 1 milyon 164 bindir. Bunun 856 bini Müslüman 155 bini Rum, 42 bini Ermeni, 1500'ü ise Katolik ve Yahudi'dir. 1905-1906 nüfus sayımında ise Trabzon eyaletinin toplam nüfusu 1 milyon 342 bindir. 1 milyon 61 bini Müslüman 205 bini Rum, 50 bini Ermeni 1500'ü Katolik ve Yahudi 2450'si Protestandır. Bu rakamlar, Hristiyan Lazların Osmanlı döneminde müslümanlaşması ve Türkleşmesinin boyutlarını vermektedir. Türkiye Cumhuriyeti döneminde ise azınlık uluslar aleyhine çok daha hızlı bir değişim yaşanmıştır.

1927 yılındaki nüfus sayımının sonuçlarını veren yukardaki tablo, aynı zamanda Karadeniz bölgesinde yaşayan değişik din ve mezheplere mensup halklara yönelik baskı, zulüm ve kırım politikalarının sonuçlarını yansıtmaktadır. Uzun yıllar Hristiyan olarak yaşamış, kendine has kültür ve değerler yaratmış olan Lazların yaşadığı dinsel ve ulusal kimlik değişiminin ardındaki gerçek zora dayalı asimilasyon politikalarıdır. Daha önce aktardığımız misyoner Lui Grancerios'un kaleme aldıkları da bunu doğrulamaktadır. Karadeniz bölgesinde nüfusun çoğunluğunu oluşturan Laz, Rum, Ermeni ve diğer ulusal kimlik ve dinsel inançlara mensup halkların ulusal kimliklerinden ve dinsel inançlarından ödün vermeyen kesimleri kıyımdan geçirilmiş, sürgün edilmiş, mülkiyetine el konulmuş ya da ağır vergilere tabi tutulmuşlardır. Bu baskı ve katliamı göğüsleyemeyenler ise ya Türkleşmek ya da kimliklerini gizlemek zorunda kalmışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurulmasıyla birlikte de baskı, zulüm, katliam ve farklı kimlikleri reddetme politikaları çıplak bir biçimde hayata geçirilmiştir. Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarında Rumlara ve Ermenilere karşı yürütülen soykırım ve sürgünler bilinmektedir.

Kemalist rejim cumhuriyetin kuruldu-

ğu ilk yıllarda iktidarının harcını halkların kanlarıyla karmıştır. Birçok katliam sürgün ve soykırımın yanısıra oluşturduğu terör çeteleriyle değişik ulusları sürekli bir baskı, sindirme, katliam ve asimilasyona tabi tutmuştur. Kazım Karabekir ile Kürtlere zulüm uygularken, Yahya Kaptan ve Topal Osman'la Karadeniz'i terör ve zulüm yuvasına çevirmiştir. Yahya Kaptan kemalist rejim tarafından kendisine tanınan yetki ve ayrıcalıklarla bölge halkını haraca kesip zulüm estirenken, Topal Osman ve çetesi bölgede terör estirip halkı sindirmiştir. Bölgedeki ulusal, dinsel-mezhepsel farklılıkları kendi sömürücü ve sömürgeci emelleri için kullanan kemalistler, Yahya Kahya ve Topal Osman eliyle estirdikleri terörle yetinmemişler, halkları da birbirlerine kırdırmışlardır. Özellikle Rum ve Ermenilerin evlerini tespit ederek saldıran, talan eden, katleden, zulüm estiren Topal Osman yer yer bu saldırılara halkı da katmayı başarmıştır. Selçukludan Osmanlıya onlarca kez egemen güçlere başkaldıran bu halklar mozaiki Karadeniz'i gerici ve şovenizmin kalesine dönüştürmeyi başardığı için, kemalist rejim Topal Osman gibi bir halk celladını muhafız alayı komutanı yaparak ödüllendirmiştir. (Mustafa Suphi'lerin katilleri de olan bu iki celladını -Topal Osman ve Yahya Kaptan- daha sonra Mustafa Kemal kendisi öldürtmüştür.) Bütün bunlar kemalist rejimin nasıl bir zulüm ve barbarlık üzerinde yükseldiğini gösteriyor.

SÖMÜRGEÇİ TÜRK DEVLETİNİN ÜZERİNDE YÜKSELDİĞİ ZEMİN VE HALKLAR ÜZERİNDEKİ GERİCİ EMELLERİ

20. yüzyılın başında "ulusal kurtuluş" talebiyle sahneye çıkan Türk burjuvazisi kısa sürede Osmanlı ve Avrupa emperyalizminin boyunduruğunda bunalmış Türk, Kürt, Laz, Çerkez, vb. Anadolu'da yaşayan birçok ulus ve azınlığın desteğini

arak Kurtuluş Savaşı'nı kazandı ve "Mısak-ı Milli" sınırlarını oluşturdu. Cumhuriyetin ilk kuruluşunda "Bu Kürtlerin ve Türklerin parlamentosudur" diyen Mustafa Kemal, çok geçmeden, "Ne mutlu Türküm diyene!", "Bir Türk dünyaya bedeldir" şiarlarıyla cumhuriyetin şovenist kimliğini ortaya koydu. Oysa üzerinde devlet kurdukları bu coğrafyanın önemli bir bölümünde Kürt, Ermeni, Laz, Gürcü, Çerkez, Abhaz, Süryaniler vb. yaşamaktaydı. Türk devleti onları yok saymakla kalmadı, yüzyıllarca beraber yaşamış bu kardeş halklar arasındaki ulusal, dinsel, mezhepsel kimlik ve kültür farklılıklarını kendi gerici ve sömürgeci emelleri için de kullandı. Daha cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak Müslümanı Hristiyan, Sünniyi Aleviyi, Türkü Kürde ya da farklı halklara karşı kışkırtarak, değişik ulus ve halklar üzerinde zulüm estirdi.

Merkezi otoritelere ve zulme karşı ayaklanma geleneğinin güçlü olduğu Anadolu topraklarında Osmanlı'dan egemenlik devralmış olan genç Türk burjuvazisi, ancak halklar arasına düşmanlık tohumları ekerek otoritesini sağlayabilir, gelecekte muhalefeti ancak böyle ezebilirdi. Osmanlı'dan devraldığı bu politikalar sayesinde ki, başta Kürt halkının olmak üzere gelişen onlarca isyanı kanla bastırmayı başardı. Ermeni ve Rumlara yönelik sürgün ve soykırım sırasında diğer ulus ve dinlere mensup halkların belli bir kesiminden destek bulması, halklar arasına ekilen düşmanlık tohumlarının ürünüdür. Alevilerin Sünnilere katlettilmesi, Kürtlerin isyanını bastırmak için Lazların kullanılması vb...

Özellikle SSCB'ye sınır olan Kürdistan ve Karadeniz'e yönelik gerici politika ve kurumlaşmalara büyük bir önem verilmiştir. Türk burjuvazisi, sosyalizmin etkisinden korunmak için, Sovyetler Birliği'nde yaşayan Laz, Çerkez ve Ermeni vb. aynı etnik kökenli halklarla ilişkileri yasaklamış, anti-komünizm propagandası ile halklar arasına düşmanlık tohumları ekmiştir. Resmi ordu birliklerinin yanısıra en gelişkin ajan ağı ve kontra örgütlenmeler Kürdistan'da ve Karadeniz'de oluşturulmuştur.

Coğrafik olarak bitişik olan bu iki bölgenin -Kürdistan ve Lazistan- halkları tarih boyunca komşu olmanın kederini ve sevincini beraber yaşamışlardır. Aynı imparatorluklar tarafından sömürgeleştirilmişler ve gerici emellerinin yaşam bulduğu alanlar olmuşlardır. Bugün de bu iki halk aynı sömürgeci gücün egemenliği altında benzer bir kaderi paylaşıyorlar. Tüm zulme ve vahşete rağmen bastırılmayan Kürt halkının özgürlük özlemi sömürgeciliğe karşı başkaldırıya dönüşmüş, bu başkaldırı ezilen halkların sempati ve desteğini kazanmıştır. Kürdis-

tan'da tutuşan bu özgürlük ateşinin Karadeniz'i etkilememesi düşünülebilir mi?

KIRLI SAVAŞ GÜÇLERİ NEDEN KARADENİZ'DE KONUMLANIYOR?

Sömürgeci sermaye devletinin Kürdistan'da yıllardır yürüttüğü kirli savaşın tecrübe ve deneyimini olduğu gibi Karadeniz'e taşıması gerçekten PKK'nin birkaç gerilla birliğini Karadeniz dağlarına kaydırmasından dolayı mıdır? Bu da bir neden olmakla birlikte asıl neden değildir. Aynı dağlarda kaç yıldır TIKKO ve DHKP-C gerillaları da bulunuyor, zaman zaman karakol baskınları vb. eylemler gerçekleştiriyorlardı. O halde bölgede neden dün değil de 1997'den itibaren kirli savaşın ihtiyaçlarına göre bir konumlanma gerçekleştiliyor? Sermaye devletinin Karadeniz'deki konumlanış tarzına bakıldığında, bu sorunun yanıtını bulmak kolaylaşacaktır.

Susurluk'ta gün yüzüne çıkan çete devletinin "saygın" isimlerinden Tuğgeneral Veli Küçük Karadeniz Bölge Komutanlığı'na getirildi. Uzun yıllar Şırnak'ta Kürt halkına kan kusturan Mustafa Malay Ordu'ya vali olarak atandı. Daha önce Diyarbakır'da valilik yapan İbrahim Şahin Giresun'a, askerliğini Hakkari'de komando olarak yapan Bayram Ali Köse Ordu'nun Mesudiye ilçesine kaymakam olarak atandı. Tokat'ın Almus ilçesi kaymakamı Ahmet Aydın ve Giresun'un Pirapiz, Espiye, Tirebolu ilçelerine atanan kaymakamların hepsi uzun süre Kürdistan'da görev yapmış unsurlardır. Bunların yanısıra Kürdistan'dan Karadeniz'e kaydırılan özel harekât timleri, komando taburları ve jandarma birliklerine ise hiç değinmiyoruz.

Aynı dönemde (1997) Susurluk'un diğer kahramanı Mehmet Ağar DYP'nin Karadeniz Bölge Örgütlenme sorumluluğuna getirildi. Aynı süreçte yaşanan diğer bir önemli gelişme de Türkiye Cumhuriyetleri ve Avrupa ticaretinde stratejik öneme sahip olan Samsun, Ordu, Sinop ve Hopa limanlarının ihalesinin Mehmet Ağar'ın has adamı olarak bilinen Turgay Ciner ve Muammer Çakıroğlu'na verilmesi ve limanların özel tim tarafından korunmasıdır.

Bu listeyi uzatmak mümkün, ancak bu kadarı bile özel savaşın konumlanışı hakkında bir fikir vermektedir. İsimlerini saydığımız vali, kaymakam, ordu komutanı, özel tim, komando taburları ve

karakol komutanlarına kadar istisnasız hemen hepsi Kürdistan'da görev yapmış, kirli savaş içerisinde sivrilmişlerdir ve ortaya çıkan devlet çetelerinin baş aktörleridir.

Diğer dikkat çekici bir durum da özel savaş birliklerinin Karadeniz'deki coğrafik konumlanışıdır. Bu da sermaye devletinin Karadeniz çıkartmasının çok yönlü amacını gösteriyor.

Limanların tutulmuş olmasının iki nedeni vardır. Birincisi; Türkiye, Avrupa ve Türkiye cumhuriyetleri arasında deniz ticaretinde, özel olarak ise silah kaçakçılığı ve uyuşturucu ticaretinde tuttuğu özel yerdir. İkincisi; Türk sermaye devletinin Türkiye cumhuriyetleri üzerindeki tarihsel yayılmacı emelleridir.

Özel savaşın Karadeniz hangi il ve ilçelerinde konumlandığına baktığımızda, tablonun tamamlandığını görüyoruz. Özel savaş aygıtının konumlandığı hat oldukça önemlidir. Konumlanılan il, ilçe ve köylerin neredeyse tümü Alevidir. Gerek '80 öncesinde gerekse bugün devrimci potansiyelin en yüksek olduğu, gerilla savaşının ve devrimci çalışmanın fazla zorlanmadan taban bulacağı bir alandır. Kürdistan illeriyle sınır olması ve dağların gerilla mücadelesine elverişliliği de, bu güzergaha yığınak yapılmasının nedenlerinden biridir. Ama başta da belirttiğimiz gibi, bu sadece bir nedendir. Sermaye devleti Karadeniz'de yaşadığı kirli savaş aygıtını meşrulaştırmak için bu durumu bir vesile olarak değerlendirmektedir. Bütün bu yığınak ve konumlanış Karadeniz ile Kürdistan arasındaki bu hattın silah ve uyuşturucu ticareti yolu olarak kullanılmasına uygun bir tarzda gerçekleştirilmiştir.

KIRLI SAVAŞIN KIRLI YÖNTEMLERİ

Kurulduğundan bu yana halklar arasında etnik, dinsel, mezhepsel farklılıkları kışkırtan sömürgeci Türk devleti bu kirli yüzünü Karadeniz'de bir kez daha gösteriyor. Kürdüyle, Türkmeniyle, Lazıyla, Çerkeziyle, Rumuyla ve Ermenisiyle onlarca ulustan halkın yüzyıllardır kardeşçe yaşadığı Karadeniz, bugün şovenizm ve ırkçılığın hortlatılmak istendiği bir alana çevrilmiştir.

Sermaye devleti Karadeniz'e yaptığı özel savaş yığınının hemen ardından köylülere yaylaları yasakladı. Böylece onları ekonomik olarak çökerterek koruculuğu "ekmek kapısı" haline getirmenin

zeminini döşedi. Sonra Mesudiye'de özel tim tarafından katledilen iki çocuğun PKK'liler tarafından öldürüldüğü propaganda edildi. Ancak aynı katliamdan sağ kurtulan bir çocuk abilerinin özel tim tarafından öldürdüğünü açıklayınca, bölge halkının öfkesi özel time yöneldi. Çete devleti iki özel tim elemanını suçlu bularak görevden almak zorunda kaldı. Peşinden Almus'ta özel tim bir eve gerilla kıyafetiyle baskın düzenleyerek katliam yaptı. Bunun da PKK'nin yaptığı propaganda edildi. Ancak yine ters tepti. Çünkü hem ailenin devrimcilere yakınlığı biliniyordu, hem de sağ kurtulan aile bireyleri katliamı özel timin gerçekleştirdiğini açıkladılar. Buna benzer onlarca yol kesme ve katliam gerçekleştiren özel tim, tüm bunları PKK'ye malederek şovenizm ve ırkçılığın tohumlarını ekmeye çalışıyor.

Özel timin ERNK imzasıyla evlere gönderdiği mektup ve bildirimler de bunu tamamlayan diğer bir kirli savaş yöntemidir. Mektup ve bildirimlerde; "10 gün içinde köyleri boşaltıp batıya Türklerin bölgesine göç edeceksiniz. Aksi halde sizlere dünyayı zindan edeceğiz. ... Zaza, Azeri, Türkmen, Boşnak, Alevi, Şafi demeden bütün Türk piçlerini bu topraklardan çıkaracağız. Sizlerin yerine buradan sürgün edilen Ermenileri yerleştireceğiz. Mücadelemiz büyük Ermenistan'ı kurana kadar devam edecektir. Başkanımız Abdullah Öcalan da Ermeni asıllı bir Kürt'tür." (Ülkede Gündem, 30 Eylül '97)

Osmanlı'dan bugüne egemen sınıfların tarihsel düşman olarak andıkları Ermeniler ve Kürtlerin birarada anılmaları ve PKK'nin bir Ermeni örgütü, Abdullah Öcalan'ın da "Ermeni asıllı bir Kürt" olarak gösterilmesi, şovenizmin Karadeniz'de tezgahladığı kirli oyunları tüm açıklığıyla ortaya sermektedir.

Bugün Karadeniz'de kimi yerlerde zorla, kimi yerlerde ise gerici-şovenist unsurlara dayanılarak koruculuk kurumlaştırılmaya çalışılıyor. On yıllardır kirli savaş yöntemleriyle Kürdistan'ı kontra örgütler ve uyuşturucu bataklığı haline getiren sömürgeci devlet bugün de Karadeniz'i bir uyuşturucu ve kontr-terör yuvasına dönüştürmek istiyor. Bu sayede Karadeniz'deki devrimci potansiyeli de boğmaya hedefliyor.

Kirli emellerinin ürünü bu kirli savaş yöntemleri sermaye devletinin bataklığı olacaktır. Tarih Kürdistan örneğinde de göstermiştir ki, zulüm ve zorbalığın ürettiği tek şey öfke ve isyandır. Karadeniz halkı yüzyıllarca aynı egemen güçlerin zulmü altında aynı kaderi paylaştığı Kürt halkının özgürlük coşkusunu paylaşacaktır. Zulme karşı isyanı kurtuluş yolu olarak seçecektir.

Yaşasın halkların kardeşliği!

Kriz, kadın işçiler ve taleplerimiz

Kapitalist sistem ücretli emek sömürsü üzerine kuruludur. Bu sömürü düzeninde bir avuç asalak kapitalist hüküm sürerken, milyonlarca işçi ve emekçi ise yaşayabilmek için işgücünü satmak zorundadır.

Sömürünün katmerlisini yaşayan biz kadın işçilerin yaşamı ise bu düzende daha da zordur. İş bulabilenlerimiz düşük ücretlere, ağır ve güvencesiz çalışma koşullarına mahkum ediliyor. Çoğumuz ise kayıt dışı çalıştırılıyor. Ne bir sosyal güvencemiz var ne de haklarımız tanınıyor. İş güvencemiz ise patronların iki dudağı arasında. Çalışma imkânlarımız kapitalist sömürü düzeninin dönemsel ihtiyaçlarına göre belirleniyor. İşlerine geldiğinde bizi düşük ücretlerle çalışmaya mecbur bırakanlar, işlerine gelmediğinde işsizliği "kader" olarak dayatıyorlar. Hele de ekonomik kriz dönemleri tüm işçi ve emekçileri etkilerken, kadın işçi ve emekçilerin payına daha fazlası düşüyor.

NEDİR BU EKONOMİK KRİZ?

Krizler kapitalist üretimin plansız ve rekabete dayalı yapısının yarattığı yıkıcı sonuçlardan biridir. Kapitalist sistem, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yapılan değil, yalnızca "kâr, daha çok kâr" üzerine oturan bir sistemdir. Kapitalistler daha fazla kâr elde edebilmek için işçilere ancak yaşamlarını sürdürebilecekleri düzeyde ücret verirler. Kapitalistler arası rekabet ise teknolojik gelişmelere uyum sağlamayı, yeni makinalara yatırım yapmayı gerektirir. Daha az işçi ile daha çok, daha hızlı ve daha ucuz üretim demektir bu. Bunu başaran kapitalistler rekabette öne geçseler de bu rekabet kıyasıya sürer. Çünkü ürünlerini sürdürdükleri pazarın belli sınırları vardır.

Bir yerden sonra aşırı üretim krizi patlak verir, üretilenler satılamamaya başlar. Aşırı ve plansız üretimin ürünü olan bu kriz giderek genelleşir ve küresel bir boyut kazanır. Kriz dönemlerinde kâr oranları düşen kapitalistler arasındaki rekabet daha da derinleşir. Bu rekabet işçilere daha düşük ücretlerle ve daha ağır koşullarda çalışmanın dayatılmasına yol açar. Daha az işçiyle ve daha düşük kapasiteyle üretim sürdürülür, işsizlik tırmanmaya başlar.

Pazarlar dolu olduğu halde, insanlar

işsiz bırakıldığı için, açlık sınırında çalıştırılan emekçilerin alım gücü düştüğü için, daha da az tüketmek zorunda kaldıkları için, kriz daha da derinleşir. Kısacası krizler yokluktan değil bolluktan kaynaklanır. Bolluk içinde yokluk yaşanır. İşçiler daha çok zenginlik ürettikleri için daha çok yoksullaşır ve işsiz kalırlar.

Ve her kriz döneminin bir faturası vardır. Bu sistemde bu fatura işçi ve emekçilere ödetilmektedir. Kriz süreçlerinde belli bir azınlığın zenginlikleri büyürken, milyonlarca işçi ve emekçinin ise yoksulluğu büyür, geleceği belirsizleşir. Peki bu nasıl oluyor?

Kriz patlak verdiğinde kapitalist patronların ilk tehdidi, küçülmeye gidileceği ve işten çıkartmaya başvurulacağıdır. Kimi yerde kriz bahanesiyle ücretsiz izinler yaygınlaşır. Ayrıca patronlar konkordato veya iflas gibi yollarla sermaye devletinin desteğine başvurmakta, zararları ve borçları devlet bütçesinden karşılanmaktadır. Onları krizden, bizden kesilen vergiler ve fonlarda biriken paralar kurtarır. Bizlerin payına ise işsizlik, daha çok vergi, daha çok hayat pahalılığı düşer. Böylece nedeni olmadığımız krizin faturası bize çıkartılır.

KRİZ DÖNEMLERİ KADIN İŞÇİ VE EMEKÇİLERE NASIL YANSIR?

İşçi kadınlar için çifte sömürü demek olan kapitalist düzende, krizin yarattığı çok yönlü yıkımdan en çok bizler etkile-

niriz. Faturadan en büyük pay kadınların omuzlarına biner.

Ücretler düşer, işsizlik çoğalır!

Kriz dönemleri, yoksulluğun derinleştiği, işsizliğin tırmandığı dönemlerdir. Yedek işgücü olarak görülen kadın işçiler ilk işten atılanlar olur. Geçmişten bu yana görülmemektedir ki, sermaye ucuz işgücüne ihtiyaç duyduğunda ya da savaşlarda erkekleri cepheye sürdürdüğünde, kadın kitleleri üretimin her alanına çekilmiştir. Ancak ekonomik kriz dönemlerinde ise ilk işten çıkartılanlar genellikle kadınlar olur. Böyle dönemlerde kadınlara evlerine, "asli görevleri"ne dönmesi propaganda edilir. İşini kaybeden emekçi kadın için evi geçindirme derdi çok daha ağır bir sorun haline gelir.

İşlerini kaybetmeyenlere ise daha ağır çalışma koşulları, güvencesiz çalışma, daha düşük ücretler mobbing, esnek çalışma biçimleri, kayıt dışılık dayatılır. İşten atılma korkusu ve iş bulmanın zorlaşmasıyla, işçiler her türlü baskı ve iş yüküne boyun eğdirilmeye çalışılır.

Yoksulluk büyür, hayat pahalılığı artar!

Krizin etkilerinin ağırlaşması ile enf-

Ücretli emek sömürsüne ve krizin sonuçlarına karşı taleplerimiz nelerdir?

- Krizin faturasını emekçiler değil patronlar ödesin!
- İnsanca yaşamaya yetecek ücret!
- İşten atılmalar yasaklansın!
- Herkese iş, tüm çalışanlara iş güvencesi!
- Emekçiler üzerindeki vergi yükü kaldırılmalı!
- Temel tüketim maddelerine yapılan zamlar geri çekilsin!
- Kıdem tazminatının fona devredilmesine hayır!
- Ücretsiz izinler yasaklansın!
- Kısa zamanlı çalışma ödeneği iptal edilsin!
- Ücretler tam ödensin!
- Sosyal hakların gasp edilmesine hayır!
- Özel İstihdam Büroları kapatılsın! Kiralık ve sözleşmeli işçiliğe son verilsin!
- Zorunlu BES uygulaması kaldırılmalı!

lasyon da fırlar. İğneden ipliğe her şey zam gelir ama bu maaşlara yansıtılmaz. Elektrige, doğalgaza, gıdaya ve daha birçok temel ihtiyaca gelen zamlar ile ücretler erir ve emekçilerin alım gücü gün be gün azalır. Bu süreçte küçük üreticinin ve esnafın yıkımı da hızlanır. Yoksulluk daha da yaygınlaşır ve derinleşir.

Haklar budanır!

Kriz dönemlerinde sermaye devleti işçi ve emekçilerin örgütsüzlüğünden de faydalanarak hak gasplarını bir bir hayata geçirir. Bu son krizi de bu şekilde

değerlendirmenin hazırlığını yapıyorlar. Esnek ve güvencesiz çalışma koşullarını daha da yaygınlaştırmak istiyorlar. Kısa zamanlı çalışma ve kısa zamanlı çalışma ödeneği patronların en çok başvurduğu sömürü yöntemlerinden birisi olarak gündeme getiriliyor. Kıdem tazminatının fona devredilmesi ise her fırsatta gündemde! Önümüzdeki aylarda bu saldırıyı yine önümüze getirecekler. Emeklilik sistemini değiştirme, özel sektöre havale etme derdindeler.

Vergi adaletsizliğinin en büyük mağduru yine emekçiler olmaya devam edecek. Dolaylı ve dolaysız vergiler üzerinden tam bir soygun mekanizması işliyor. Patronlar vergi affı ve muafiyetleri ile ödüllendirilirken, vergi yükü işçi ve emekçilere yıkılıyor. Kesilen vergiler patronların krizden kurtarılmasına aktarılıyor.

Kriz şiddeti tırmandırır!

Yaşadığımız düzende kadına yönelik şiddet had safhadadır. Kadınlar yaşamın her alanında şiddetin hedefindedir. Ancak toplumsal bunalımın büyümesiyle birlikte kadına yönelik şiddet, taciz, tecavüz gibi saldırılar daha da artar. İşsizlik, yoksulluk, gelecek belirsizliği aile içi sorunları da derinleştirir. Psikolojik sorunlardan kadın cinayetlerine, kadın bedeninin pazarlanmasına pek çok sorun kriz dönemlerinde yeni boyutlar kazanır.

Tüm bunlar çürüten bir sistemin, asalak kapitalizmin yıkıcı sonuçlarıdır. Kriz dönemleri bu yıkımı daha da belirgin hale getirir.

KRİZİN FATURASINA KARŞI NE YAPMALI?

Krizler kapitalizmin doğasında vardır. Kapitalizmde çözülmesi mümkün olmayan çelişkiler döne döne krizleri üretir. Krizlerin son bulması, kâra ve sömürüye dayalı bu sistemin ortadan kalkmasıyla mümkündür.

Krizi yaratanlar kapitalistler olduğu halde, krizin faturası her seferinde işçi ve emekçilere ödetilmeye çalışılır. Sınıf bilincinin geriliği, emekçilerin örgütsüzlüğü koşullarında bunu başarmakta fazla güçlük çekmezler.

Krizin bedelini ödememek, hak gasplarını engellemek, haklarımızı korumak ve genişletmek, insanca çalışma ve yaşam koşullarını sağlamak ve nihayet sömürü zincirlerini kırmak, fabrikalarda, işyerlerinde, yaşamın her alanında örgütlenmekle, bu baskı, sömürü ve yıkım düzenine karşı mücadeleyi yükseltmekle mümkündür.

ÜCRETLİ EMEK SÖMÜRÜSÜNE VE KRİZİN SONUÇLARINA KARŞI TALEPLERİMİZ NELERDİR?

- Krizin faturasını emekçiler değil patronlar ödesin!
- İnsanca yaşamaya yetecek ücret!
- İşten atılmalar yasaklansın!
- Herkese iş, tüm çalışanlara iş güvenecesi!
- Emekçiler üzerindeki vergi yükü kaldırılmalı!
- Temel tüketim maddelerine yapılan zamlar geri çekilsin!
- Kıdem tazminatının fona devredil-

mesine hayır!

- Ücretsiz izinler yasaklansın!
- Kısa zamanlı çalışma ödeneği iptal edilsin! Ücretler tam ödensin! Sosyal hakların gasp edilmesine hayır!
- Özel İstihdam Büroları kapatılsın! Kiralık ve sözleşmeli işçiliğe son verilsin!
- Zorunlu BES uygulaması kaldırılmalı!

KRİZ DÖNEMLERİNDE YASAL HAKLARIMIZ NELERDİR?

- Kriz işten çıkarma gerekçesi olabilir mi?

Ekonomik kriz bahane edilerek işten çıkarmalar gerçekleşir. Ancak kriz tek başına işten çıkartma vesilesi olamaz. Krizin yasal olarak işten çıkarma gerekçesine dönüşebilmesi için işyerinin uzun süreli ve yoğun bir etkilenme içerisine girmiş olması, bunun sonucunda istihdam fazlasının oluşması gerekir. Toplu işten çıkarma gerçekleşecekse, patron bu durumu en az 30 gün önce ilgili bölge müdürlüğüne, Türkiye İş Kurumu'na ve varsa işyerinde örgütlü sendikanın temsilciliğine bildirmekle yükümlüdür. İşten çıkartma durumunda da eşitlik ilkesi esastır, kadın işçilerin öncelikle çıkarılması gibi bir ayrımcılık yapılamaz.

- Kriz döneminde ücretsiz izin zorunlu kılınabilir mi?

Ücretsiz izin uygulamak için işçi onayı zorunludur. Patron işçiye ücretsiz izin teklifini yazılı olarak bildirmek zorundadır. İşçi altı işgünü içinde bu teklifi kabul edebilir veya reddedebilir. Ücretsiz izin teklifinin reddedilmesi tazminatsız çıkış

gerekçesi olamaz.

- Kısa Çalışma Ödeneği nedir?

Ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile deprem, yangın, su baskını gibi zorlayıcı sebeplerle haftalık çalışma süresinin azaltılması ya da belli bir süre işin durması gibi durumlarda patronlar üç ay süre ile Kısa Çalışma Ödeneği'nden yararlanabilir. Patron bu ödeneğin altı aya kadar uzatılmasını talep edebilir.

Bu süreçte işçiye ödenecek ücret, son 12 aylık brüt ücretin günlük ortalamasının %60'ıdır ve aylık asgari ücretin brüt tutarının %150'sini geçemez. Genel Sağlık Sigortası ödenir. Emeklilik için prim günü işler. İşsizlik Fonu'ndan karşılanan ödenekten yararlanan süre, işten çıkartılma durumunda alınacak işsizlik maaşına yansır. Ödenek süresindeki gün/ay sayısı düşürülür.

- Kriz döneminde ücret düşürülmesi, sosyal hakların geri alınması mümkün mü?

İşçinin onayı alınmadan ücretler düşürülemez ve ikramiye, yol, yemek vb. sosyal haklar gasp edilemez. İşçi patronun teklifini onaylamadığı için tazminatsız işten çıkartılamaz.

- Kriz ücretleri geç yatırmamanın gerekçesi olabilir mi?

Kriz dönemlerinde ücretler geç veya eksik yatırılmaz. İş Yasası'nın 34. Maddesine göre, ücretlerin ödenmesi 20 günden fazla gecikmiş ise, işçi çalışmama hakkını kullanabilir. Ayrıca bu durumdan kaynaklı fesih hakkı doğar.

İŞÇİ-EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI

Uğur Konfeksiyon'da baskı-mobbing ve çirkef...

Biz kadın işçileri yıldıramayacaksınız!

Uğur Konfeksiyon'da işçilere psikolojik baskı var. Dokuma bölümünün şefi Oktay Diri, işçileri tehdit ederek, mobbing uygulayarak gözdağı veriyor. Kadın tuvaletlerinin kapısına tekme atarak "çıkın dışarı" deyip içeri dalıyor. Uygunsuz vaziyette olan kadın arkadaşlarımız oluyor içeride. İşçilerle toplantı yapıp, "sigara içmenin yasak olduğunu", "yiyecek getirip yemenin yasak olduğunu", "bir araya gelip sohbet etmenin yasak olduğunu" tekrarlayıp duruyor.

Oktay Diri, tek tek işçileri fişlediğini, bunlardan birini yapanı gördüğü takdirde herkesin içinde yapanları teşhir edeceğini de söylüyor. Kimin ne kadar iş yaptığını, kimin fazla kaçık (dokumada yapılan defo) yaptığını tek tek bilgisayara geçtiğini belirtep gözdağı veriyor. Makine makine gezip, "Sen! Bu kadar kaçık yapmışsın!" diyerek, hakaret ediyor. "Bir dahakine seni rezil ederim, bu son şansın" deyip baskı uyguluyor. "İşinize gelmiyorsa kapı orada" diyor. Ama "Tazminatımızı verin, gidelim" diyen

işçileri, "Kendin git, beni uğraştırma" diyerek yolluyor başından. İşçilerin birbirlerini gammazlaması için, "Arkadaşlık yok burada, kimin açığı varsa otururken, sigara içerken, bir şey yerken resim çekip bana yollayın" diye, işçileri kalleşliğe teşvik ediyor. "Hastalanmak yasak!", "Rapor almak dahi yasak!", "Devamsızlık yapıldığı takdirde evlerinize ihbar yollarım!" diye tehditler savuruyor.

İplik bölümünün şefi Ramazan Gökdaş ise kadınlarla ikili ilişki kuruyor, ahlaksızlık yapıyor. Duyulduğu bilindiği halde olan kadınlara oluyor. Kadınlar işten atılıyor ya da aslı olsun olmasın, "resmin, videon var" denilip, tehdit ediliyorlar. Bunu yapan, yönetimden müdür Murat! İşçiler arasında "pala" diye anılan şahsiyetsiz, ipliğin şefini ve ustalarını koruyor. Kadınları odasına çağırıp, "Bak, şu ustaya bu resmin gitmiş ama ben yukarıya söylemeyeceğim, aramızda kalacak" diyerek susturuyor, işten çıkarmak için planlar yapıyor. Şef ve ustalarını koruyup, diğer çalışan kadınları ezerek,

ahlaksızlığa zemin hazırlıyor. Patronun yana değil de sanki kadın işçilerin tarafını tutuyormuş gibi görünüp, "Her şeyini biliyorum, her yaptığınızdan haberim var, ses çıkarmayın, ustaların ya da şefin adı geçmesin" diyerek, kadınları sindirmeye çalışıyor.

İntiharın eşiğine gelen kadınlar var Uğur Konfeksiyon'da. İşçilerin, özellikle de kadın işçilerin yüzleri kızarsın, utansınlar ve tazminatsız kendi istekleriyle gitsinler politikası yürütüyorlar!

Biz kadın işçiler bu yaşadıklarımıza ses çıkartmadığımız sürece hep üstümüze gelecekler. Onlar bizi bir hiç olarak görüyor ama kadın emeğinin olmadığı yer yoktur. Biz ikinci cins olarak görenler ya da yedek işgücü gibi bakanlar yanılıyorlar. Fabrikalarda çalışan biz kadın işçilerin, yanı başımızda çalışan erkek işçi arkadaşlarımızdan emek gücü bakımından hiçbir farkımız yok. Bizler fabrikalarda "Kadın-erkek el ele örgütlü mücadeleye!" şiarını yükseltmeliyiz.

UĞUR KONFEKSİYON'DAN BİR KADIN İŞÇİ

15-16 Haziran Direnişi'nin mirasına sahip çıkalım!

Kadın işçi mücadelesini güçlendirelim!

Ç. İnci

Türkiye'de sınıf hareketinin tarihi, pek çok eylem ve direnişe sahne olmuştur. Kuşkusuz bu geçmişin en önemli ve halen aşılamayan direniş örneği, 15-16 Haziran 1970 yılında yaşanmıştır. Kadın işçilerin sınıf mücadelesindeki yerleri açısından da 49. yıldönümünde 15-16 Haziran Direnişi oldukça önemli bir deneyim sunmaktadır.

Kadın işçilerin erkek sınıf kardeşleriyle omuz omuza saf tuttuğu bu görkemli direniş vesilesiyle, Türkiye işçi hareketi tarihi içerisinde kadın işçilerin oynadığı role değinmeye çalışacağız. Kadın işçilerin geçmişten bu yana kendilerini saran çifte sömürünün prangalarına rağmen en ön saflarda yer aldığı pek çok işçi direnişi vardır.

Osmanlı'dan günümüze her dönemde kadın işçiler gerek bizzat kendileri için gerekse işçi eşleri olarak mücadelenin bir parçası olmuşlardır. 1873'te ve 1876 yılının tersane grevlerinde kadınlar babalarının, eşlerinin ya da çocuklarının yanında greve destek verirken, aynı yıllarda gerçekleşen tramvay çalışanlarının grevlerinde, grevci eşleri tramvayların sefere çıkmasını engellemek amacıyla 'rayların üzerine yatma' eylemi yaparak destek olmuşlardır.

Kadın işçilerin ödenmeyen ücretleri için yaptıkları ilk grev ise Feshane Grevi'dir. 1876 Ağustos ayında yaşanan Feshane Grevi'nde 50 kadın işçi, grevin örgütleyicisi ve yürütücüsü olmuş, Babıali'ye (Başbakanlık) yürüyüş düzenlemiş, sadrazamdan ödenmeyen ücretlerinin ödenmesini istemişlerdir. 1872-1907 tarihleri arasında örgütlenen 50 grevden 9'u kadınların çalıştığı işkolları olan do-

kumacılıkta gerçekleşmiştir. 1908'de ise 2. Meşrutiyet'in ilanından sonra, zor ve kötü şartlardaki çalışma koşullarına tepkinin şiddetlendiği, "Hürriyet Grevleri" diye anılan grev dalgası gerçekleşmiş, örgütlenen 111 grevin 40'a yakını kadınların çalıştığı gıda, tütün, dokuma gibi işkollarında yapılmıştır. Sonraki yıllarda da uzun çalışma saatleri, düşük ücretler ve işçi sağlığı ile ilgili talepler için grevler yaşanmıştır. Ki bunların çoğu kadın işçilerin ağırlıklı olduğu gıda, tütün, kumaş, deri gibi işkollarında gerçekleşmiştir. Bu grevlerde kadınlar grev komitelerinde yer alıyor, öne çıkıyordu.

1908'deki belgelerde Kavala ve Drama'daki 14 bin tütün işçisinin katıldığı grevin önderi olarak Vera adlı bir kadın işçiden bahsedilmektedir.

Kadın işçilerin 1908 yılında gösterdiği direniş örneklerinden bir diğeri de Sivas'ta yaşanmıştır. O dönemin çalışma

koşulları o kadar kötüdür ki, 16 saate verilen işgünü sonunda alınan günlük ücret bir ekmek almaya dahi yetmez. Bu koşullara isyan eden kadın işçiler Sivas Belediyesi'ne doğru yürüyüşe geçmişler, belediye başkanının evini taşıyarak, buğday depolarına el koymuşlardır.

Yine 1910 yılında Bursa'da greve giden 30 bin işçiden çoğu kadındır. Bursa, koza sayesinde bir işçi kenti olmuş, köylerde on binlerce aile bu yolla geçinirken, şehirde de kozadan ipek çıkarma işlemini yürüten işletme ve fabrikalarda kadın işçiler çalışmıştır.

Bursa'da ipek fabrikalarında çalışan işçiler, dayanabileceklerinden fazla çalıştırılmamaları ve üç kuruş olan ücretlerinin artırılması için gerekli yerlere başvurup, durumu denetlemek üzere memurlar atanmasını ister. Ancak bu olmaz ve 1910'da ipek işçileri greve giderler. Kadınlar üretimin karşısında erkek-

ler kadar eşit ücret alabilmek, sağlıklı işkoşullarının iyileştirilmesi, ucuz emek olarak görülen bedenlerine sahip çıkmak için iş bırakma eylemi, grev yaparlar.

*

Cumhuriyet döneminde de kadın işçiler emeklerini korumaya yönelik çeşitli talepler ileri sürmüşler, grevler içinde yer almışlardır. Kadın emeğinin yaygın kullanıldığı tekstil işkolunda, örneğin 1923 yılında İzmir Mensucat adlı tekstil işletmesinde grev yapılmıştır. 1931 ve 1936 yıllarındaki tekstil işçilerinin grevlerinde de kadınların yer aldığı bilinmektedir.

1925'te çıkarılan Takrir-i Sükun yasası ile örgütlenmek imkansız hale getirilmiş, işçilerin siyasal ve sendikal örgütleri yasaklanmıştır. 1938'de çıkarılan Cemiyetler Kanunu ile örgütlenmenin önündeki bir takım engeller kaldırılırken, işçi sınıfının sınıf esasına dayanan örgütlenmeleri halen yasaklı kalmıştır. Ancak 1946 yılında bu kanunda değişikliklerle sosyalist partilerin ve sendikaların örgütlenmesinin önü açıldığında Zehra Kosova başkanlığında Tütüncüler Sendikası kurulur. Zehra Kosova Türkiye'nin ilk kadın sendika başkanı olur.

*

1960'lı yıllar ise sınıf hareketinin ivmelendiği yıllardır. Kapitalizmin gelişimiyle beraber kentlere göç hızlanmış ve daha çok kadın da çalışma yaşamına dahil olmaya başlamıştır. Dünyada ve ülkede sosyal hareketlenmelerin ve devrimci mücadelelerin yükseldiği bu yıllarda sendikal örgütlenmeler de artmakta, grev ve direnişler çoğalmaktadır. Kadın işçilerin

Mayıs ayında 37 kadın katledildi

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP), 2019 Mayıs ayı Kadına Yönelik Şiddet Raporu'nu açıkladı. Geçtiğimiz Mayıs ayında 37 kadının katledildiği belirtilen raporda, çocuk istismarı ve cinsel şiddetin basına yansayanlardan daha fazla olduğuna dikkat çekildi.

Kadın cinayetlerinden 5'inin "şüpheli ölüm" olarak kayıtlara geçtiği belirtilen raporda, 21 kadının neden

öldürüldüğünün tespit edilemediği bildirildi.

Rapora göre, 37 kadından 9'unun kim tarafından öldürüldüğü tespit edilemezken, 11'i evli oldukları erkek, 5'i birlikte olduğu erkek, 4'ü ayrıldığı erkek, 1'i baba, 1'i kardeş, 4'ü oğlu, 2'si ise tanıdık/akrabalar tarafından öldürüldü.

AKP şefi Tayyip Erdoğan'ın Emeklilikte Yaşa Takılan (EYT) bir kadının "iş

bulamıyoruz" sözlerine atfen "Kocane iş yapıyor?" diye sorduğu hatırlatılan raporda, "Kadınlar ekonomik olarak evli oldukları erkeklerle veya babalarına bağlı olmak zorunda değildir. Babası veya evli olduğu erkeğin çalışıyor olması durumunda kadınların işsiz kalmasının normal olduğu söylenemez. Kadınların özgürce çalışabileceği bir düzeni oluşturmak ve kadınların güçlendirmek devletin görevidir" denildi.

örgütlenmelerinde de ciddi artışlar gündeme gelmiştir.

1961-1963 yılları arasında Türkiye sınıf hareketi, oldukça hareketli bir dönem yaşamıştır. 1961 Anayasası'nda toplu sözleşme ve grev hakkı sözde tanınmış, ancak bu hakların bir yasayla düzenleneceği belirtilerek, somutlanmamıştır. Yasal düzenlemenin zamanında yapılmaması işçiler arasında huzursuzluk yaratmış ve işçi hareketi kıpırdanmaya başlamıştır. 1961'in son gününde 200 bin işçinin katıldığı Saraçhane mitingiyle başlayan bu süreç, 1963'te grev ve toplu sözleşme hakkını kazandıran Kavel Grevi'ni ile sürmüştür. İşçi sınıfının grev hakkını fiili mücadelesiyle elde ettiği Kavel Direnişi sürerken, fabrika dışına çıkarılmak istenen kablo yüklü kamyonların önünde kadınların bedenleriyle barikat oldukları bilinmektedir.

Berec Pil Fabrikası grevi ise 1961 Anayasası'nda tanınan ve 1963 yılında yasalarla düzenlenen grev ve toplu iş sözleşmesi haklarına sahip olan işçilerin ilk ve kadın işçi ağırlıklı olan bir grevidir. Berec Pil fabrikasında çalışan çoğunluğu kadın 1100 işçi, Petrol-İş Sendikası'na üyedir. 7 Aralık 1964'te başlayıp 16 Ocak 1965'te 41 gün süren direniş kazanımla bitmiştir.

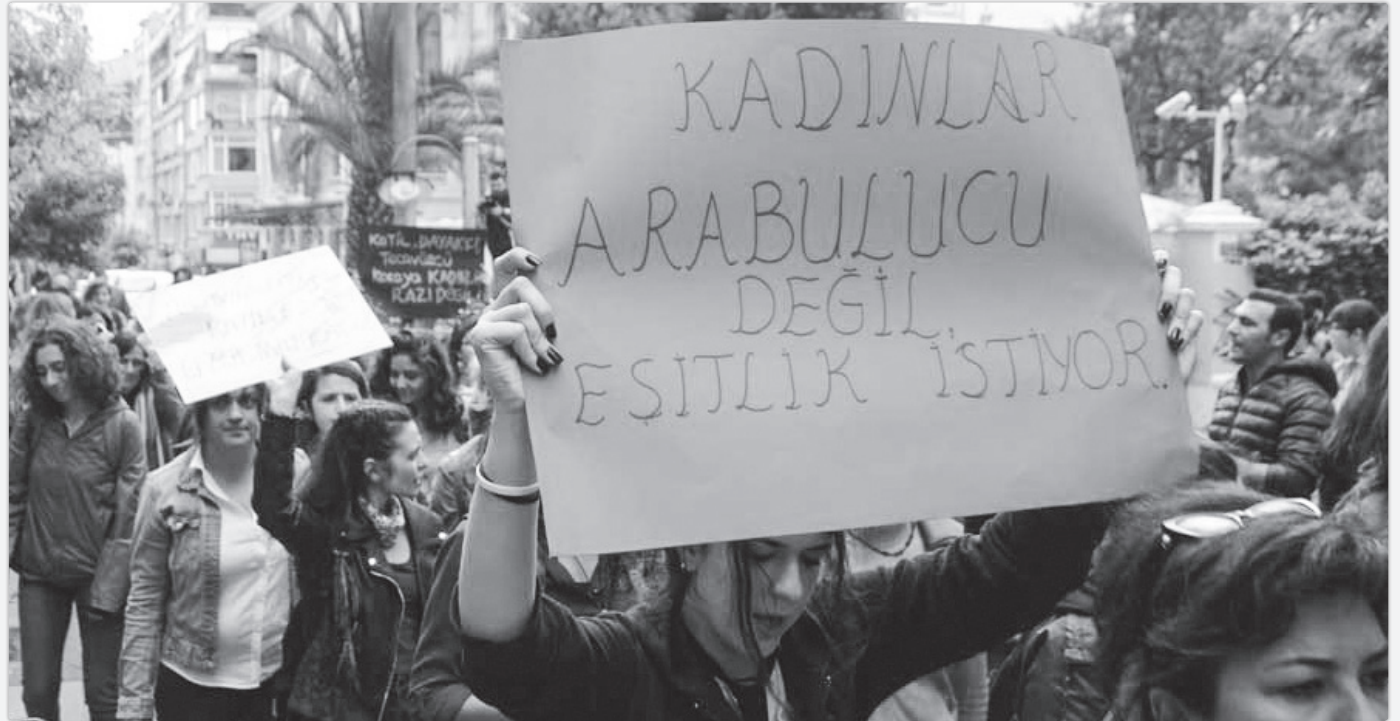
1963-71 arasında en çok grev, kadınların yoğun çalıştığı gıda işkolunda görülmüştür. O döneme ait kayıtlarda bu sayının 200 olduğu belirtilmektedir. Yine kadınların yoğun çalıştığı dokuma sanayisinde bu sürede 30 grev yapılmıştır. Kozlu, Paşabahçe, Derby, Türk Demirdöküm, Singer ve Alpagut gibi işyeri işgalleri, öz yöntem örnekleri ve pek çok hak arama eylemleri ile geçen muazzam bir dönem yaşanmıştır. Bu süreç içinde, 1967 yılında, işçi sınıfı Türk-İş bürokrasinden koparak DİSK'i kurmuştur. 1969 yılına gelindiğinde fiili yasa dışı grev, direniş, işgal benzeri eylemlerin yasal grevlere oranı %40'tır.

Böyle bir mücadele birikiminin üzerinden 15-16 Haziran Direnişi gerçekleşmiştir. Bu direniş, işçi sınıfının örgütlü mücadelesini engellemek için sermaye ve devlet saldırılarına karşı verilen en görkemli yanıttır. Kadın işçilerin mücadele birikimi açısından da bir doruk olan 15-16 Haziran Direnişi 'ne kadınlar fabrikalarında şalterleri indirip etkin bir biçimde katılmışlardır.

"VARDIK, VARIZ, VAR OLACAĞIZ!"

Sonraki süreçte de sınıf hareketinin inişli-çıkışlı gelişen seyri içinde kadınlar mücadelenin içinde yerlerini almaya devam etmiştir. Geçmişten bugüne olduğu gibi Cibali'den Sümerbank'a, Novamed'ten Tekel'e, Greif'ten Flormar'a kadın işçiler mücadelede hep var olmuş ve var olmaya devam edecektir.

Boşanma davalarında arabuluculuk

Bu yeni düzenleme, boşanmak isteyen kadınlar için ayrı bir zoraki bürokratik engele dönüşmektedir. Zaten dezavantajlı konumda olan kadınlar için boşanma sosyal, kültürel, ekonomik, psikolojik vb. nedenlerle zorlu bir süreç olarak gerçekleşmektedir.

Bilindiği gibi boşanmayı zorlaştırmak adına yargısından diyanete çeşitli kurumlarıyla sermaye devleti adeta seferberlik ilan etmiş gibi çalışıyor. Diyanet İşleri Başkanlığı "Aile yapısının korunması ve boşanma oranlarının en az seviyeye çekilmesi için "üstün bir gayret" sarf ediyor. Cumhurbaşkanı, "boşanmanın teşvik edildiği sancılı bir süreçle karşı karşıya" olduğundan yakınıyor. Gericici iktidarın her bir temsilcisi tarafından boşanma konusu özellikle kadınların hak ve özgürlüklerine yönelik diğer saldırılarla birlikte gündeme getiriliyor. Kadınlar boşanmayı göze aldıklarında karşılarında düzen ve devlet gerçeğini çok net bir şekilde görüyorlar.

Hatırlanırsa 2016'da Meclis'te "Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırması Komisyonu" kurulmuştu. Boşanmada nafakaya sınır getirilmesi, boşanma davalarında arabuluculuk gibi konular işlenmişti. Son açıklanan yargı reform

paketiyle bu adımları bir bir yaşama geçirmeyi hedefliyorlar.

Bu yargı paketinde, son dönemde çokça tartışılan, "nafaka sınırlandırılması"na dair maddeler bekleniyordu. Zira Adalet Bakanı Abdülhamit Gül, "Bir nafakanın süreli ya da objektif kriterlerle düzenlenmesi gerekir. Bu konuda çalışmalar da var. Alt üst sınır konusunda teknik çalışmalar bakanlıkça tamamlanmak üzere. En makul düzenleme ortaya çıkacaktır" diyerek konuyu tekrar gündellemişti. Ancak şimdilik yargı reform paketinde bu yönlü bir "düzenleme" yapılmadı. Bunun yerine pakette boşanmada arabuluculuk ile ilgili madde yer aldı.

Pakette, "Şiddet içermeyen uzlaşmalarda aile arabuluculuğu getirilmesi sağlanacaktır. Açılan dava hâkim tarafından arabuluculara havale edilecektir." denilmektedir. Buna göre boşanma davalarında, nafaka, mal paylaşımı, tazminat, velayet, çocukla kişisel ilişki kurma gibi konular için arabulucu aşaması geliyor. Kadın hakları konusunda çalışma yapan hukukçular aile

hukukunda zaten anlaşmalı boşanma dava türü olduğuna ve bu yeni düzenlemeye ihtiyaç olmadığına dikkat çekiyorlar.

Bu yeni düzenleme, boşanmak isteyen kadınlar için ayrı bir zoraki bürokratik engele dönüşmektedir. Zaten dezavantajlı konumda olan kadınlar için boşanma sosyal, kültürel, ekonomik, psikolojik vb. nedenlerle zorlu bir süreç olarak gerçekleşmektedir. Arabulucu aşaması bu sorunları daha belirgin bir hale getirecektir. Bu düzende kadınların yaşadığı ikincil konum ve ezilmişlik nedeniyle arabulucu aşamalarının kadın lehine sonuçlanmasının pek mümkün olmayacağı ortadadır. Zira mevcut halde de kadınlar boşanma durumlarında çeşitli baskı mekanizmaları ile boğuşmaktadır. Şiddet ve cinayetle iç içe geçen bu süreçlere dair düzenlemeler yapmak, kadın hak ve özgürlüklerini korumaya almak ve genişletmek yerine kadınları daha da baskılayan düzenlemeler getirilmektedir. Tüm bunlar son süreçte artan gericilikle birlikte, kadın hak ve özgürlükler alanına yapılan saldırıların bir parçasıdır.

“Çevreci” Türkiye

Gezegemizin en temel sorunlarından biri çevre kirliliği ve iklim krizidir. Dünyadaki kirliliğe dair yayınlanan raporlarda bu kirliliğin her geçen yıl daha da arttığına dair veriler yer alıyor. Özellikle plastik ürünlerin kullanımına dikkat çekilip, tüketilmemesi için ‘farkındalık’ yaratmak adına çeşitli uygulamalara baş vurulsa da plastik üretimine kısıtlama getirilmiyor. Plastik poşetleri paralı hale getirmek vb. yöntemler ile “çevre duyarlılığı” sergileyen sermaye devletleri, bizzat kapitalizmin eseri olan kirliliği dahi kâr alanına çeviriyorlar.

Kapitalistlerin kendi çıkarları uğruna gezegeni talan etmeleri ağır çevre sorunlarına yol açarken, nüfus ve kentleşme oranının artışı da bu sorunları büyütüyor. Günümüz ‘modern’ yaşamında dayatılan tüketim alışkanlıkları sonucunda son 50 yılda plastik kullanımı 20 kat arttı. Bugüne kadar 8,3 milyar ton plastik üretildiği belirtiliyor ve bu plastiğin 6,3 milyar tonu atık durumunda. Her sene denizlere 12 milyon ton plastik karışıyor. Plastik malzemelerin doğada yok oluş süreci 1000

yılı buluyor. Bir ısı yalıtım ve ambalaj malzemesi olan straforun doğada çözülmesi 5 bin ile 2 milyon yıl sürüyor.

Elbette çevre kirliliği sadece plastiklerden kaynaklanmıyor. Ancak dünyanın ekolojik dengesini bozan tonlarca çöpün başında plastik ve türevleri yer alıyor.

Plastik poşetleri 25 kuruştan satarak “çevreci” kesilen Türkiye’nin, Akdeniz’i kirleten ikinci ülke olduğu açıklandı. Akdeniz’deki plastik kirliliği ile ilgili yapılan araştırmaya göre Mısır ilk sıradayken, en fazla atık bırakan ikinci bölge Adana oldu. Adana’nın ardından İspanya ve İsrail geliyor.

Deniz, nehir ve ormanları acımasızca yok eden kapitalist devletlerin bir de ‘plastik atık ihracatı’ adında bir ticaret ağı var. Gelişmiş kapitalist devletler çöplerini diğer ülkelere satıyorlar. Çin, Malezya, Vietnam ve Tayland plastik ithalatını durdurma kararı aldılar. Bu karar sonrasında atık plastikler Endonezya, Hindistan ve Türkiye’ye gönderilmeye başlandı. Çöpleri yollayan ülkelerin başında ABD, Almanya, İngiltere ve Japonya geliyor. Tür-

kiye, Malezya’dan sonra İngiltere’den en çok çöp alan ikinci ülke konumunda. Emperyalist devletlerin kendi ülkelerinde çevre sorunlarını azaltmaya yönelik çözümleri, çöplerini diğer ülkelere satmak olsa da toplamında dünya kirleniyor, bu durum dolaylı olarak iklim değişikliğine de katkı sağlıyor.

Türkiye’ye 2016 yılında aylık 4 bin ton ithal atık gelirken, 2018 yılında 8,5 kat artarak 33 bin ton ithal atık gelmeye başladı. Özellikle Mersin ve İzmit limanları yurtdışından gelen çöplerle dolmuş vaziyette. Türkiye geri dönüşüm alt yapısını henüz oluşturamamışken, dışardan gelen bu çöpleri doğaya atıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gelen atığı denetlemiyor, gelen bu atıkların arasında tehlikeli tıbbi atıkların da olduğu belirtiliyor. İthalatçı firmalar 20-25 tonluk atık getiren konteyner başına 2 bin avro alıyorlar. Bu firmaların kazançları uğruna ülkemizin doğası pervasızca kirletiliyor.

Öte yandan sermaye iktidarı, “küresel iklim değişikliğiyle mücadele kapsamın-

da en önemli uluslararası anlaşmalara imza attık” diyerek yalan söylüyor. Taraf olunan Paris Anlaşması henüz Meclis’ten geçmiş değil. BM, OECD, G20 ve AB gibi uluslararası kuruluşların çevre ve iklim sorunlarına dair çözüm üretebileceklerini beklemek de yanlış olur. Bu ülkeler kendi çöplerini satıyorlar. Hava kirlenme oranlarını diğer ülkelere satın alıyorlar. Türkiye gibi ülkeler ise bu anlaşmalara taraf olarak, iklim fonlarından para aktarılmasını hesap ediyorlar.

AKP “çevrecilik” adına “doğal kaynaklarımızı sürdürülebilir bir anlayışla yönettik” ifadelerini kullansa da ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) raporlarının yandaş sermayedarlar için oluşturacağı engelleri kaldırma yolunda düzenlemeler yapıyor. Örneğin Ilısu Barajı projesi ile 12 bin yıllık tarihi olan Hasankeyf sular altında bırakılacak, Dicle Havzası’nın ekosistemi yerle bir edilecek. Yine de bu projeden vazgeçilmiyor. Keza Mersin Akkuyu’da inşa edilen Nükleer Santral tesisi ÇED raporundan olumsuz yanıt alsa da Rusya ile yapılan antlaşmalar ile santral yapımına devam ediliyor. Şehirlerin ne şekilde betonlaştırıldığına, seçim malzemesi olarak kullanılan mega projelerin doğayı nasıl bozduğunu uzun uzadıya yazmanın gereği bile yok.

Sonuç olarak kapitalist açgözlülüğün kitabında doğayla uyum ve çevreyi korumak değil, kâr uğruna dizginsiz talan ve yıkım vardır. “Çevre sağlığını gözetilen bir üretim, kentleşme, enerji ve ulaşım politikası” ancak işçi sınıfının iktidarda olduğu bir düzende mümkündür. Zira sosyalizmde “Bu, toplum sağlığının vazgeçilmez koşulu sayılır. Kapitalizmden miras çevre tahribatının giderilmesi, doğal çevrenin, toprağın, suyun ve havanın korunması için köklü önlemler alınır.” (TKİP Programı)

Bir sağlık emekçisi:

Kadroya alındığımız gün tamamen ortada kaldık

hakkımız yok. Sağlık işçisi olduğumuz için grev hakkımız yok. Toplu iş sözleşmesine dahil olmak istiyoruz ama sürekli ileri bir tarih vererek, bizi oyalamaya devam ediyorlar. Bize verilen bu içi boş kadro bir lütfümü gibi gösteriliyor. Şükretmemizi söylüyorlar.

Bizler kadroya alındık ama memurlar ile aynı şartlara sahip değiliz. Tayin isteyemiyoruz. Çalışma saatlerimiz her gün 1 saat arttı. Çalışma alanlarımızdaki yöneticilerimiz bizi daha fazla çalıştırarak bilmek için mobbing uyguluyor. Toplan-

tılarda biraz hakkını savunan arkadaşlarımız olursa, hastanenin en yoğun yerine sürgün edilerek susturuluyor.

Bu kadar zorlu şartlar karşısında, bağlı olduğumuz HAK-İŞ sendikası yönetimi bizim tepkilerimizi yatıştırmakla uğraşılıyor. Hükümeti savunarak, içeriğinin ne olduğunu bile anlamadığımız sözleşmeler imzalamamızı istiyor. Bize dayatılmış sözleşmeyi imzalayarak açlığa ve yoksulluğa itilmemize sebep oluyor. Seçim faaliyetleri yürütür gibi sendikacılık yapıyor.

Ben Kanun Hükmünde Kararname ile taşerondan devletin hastane kadrosuna alınan bir işçiyim. Hükümet yıllarca kadroya alacağını söyleyerek bizi oyaladı. Seçim dönemlerinde ısıtıp ısıtıp aynı vaatleri önümüze koyarak, işçilik onurumuzla oynadı. Yine seçim dönemi gelip çatığında aynı taktikle bize yaklaştı. Kadro karşılığında bizden oy istedi.

Türkiye genelinde binlerce taşeron işçisi güzel umutlar besleyip kadroya geçmeye sevinmişti. Ancak bize verilen ücret açıklık sınırının altında kaldı. Sadece %4 oranında zam aldık. Bu zam enflasyon karşısında daha cebimize girmeden eridi bitti.

Mevcut hükümet, bu kadronun tamamen içinin boş olduğunu bize göstermiş oldu. KHK ile gelen yasaya itiraz etme hakkımız yok. Mahkemeye gitme

Taşerondan kadroya geçen sürekli işçiler olarak bizler biliyoruz ki yıllardır aynı aldatmacanın içerisinde dönüp duruyoruz. Haklarımızı taşeron şirketten alamıyoruz çünkü onlara bağlı değiliz. Haklarımızı devletten alamıyoruz çünkü toplu iş sözleşmesine dahil değiliz. Kadroya alındığımız gün aslında tamamen ortada kaldık.

Bu arada bir de kıdem tazminatımıza göz diken hükümet ve işbirlikçi sendika bürokrasisi İstanbul’da seçimi kaybedince tekrar kapımızı çalmaya başladı. Ama bizler seçim vaatleri değil, insan onuruna yakışacak ücret ve sosyal haklar istiyoruz. Bunun yolu da ancak örgütlü olmaktan geçer. Benimle aynı sorunları yaşayan tüm arkadaşlarımı mücadele etmeye davet ediyorum.

KÜÇÜKÇEKMECE’DEN BİR KIZIL BAYRAK OKURU

Gündelik hayatın içinden İstanbul seçimleri

RADİKAL SİYASİ FANATİZMDEN SONRA GELEN AYDINLANMA

Ülkemizde siyasi partilerin dünyada emsaline az rastlanır seviyedeki partililik ve adamcılık anlayışının vatandaş üzerine etkisi, yenilenen seçim ile daha da belirgin bir hale geldi. Öyle ki bir vatandaş siyasal düşüncesini belirttiği için süratle ötekileştiriliyor ya da tam tersi, birdenbire göklere çıkarılabiliyor.

Şu sıralar, kazanan tarafa yön veren, herhangi bir tarafa fanatik olarak bağlı olmayan seçmen bu durumu fark etti. İşin en tehlikeli tarafı bu, evet, fark ettiler. Seçmen, ortada bir haksızlık olduğunu net bir şekilde anladı. Bu durum iktidar tarafından uzun zamandır bir ilk olan potansiyel bir yok oluş tehlikesi olarak algılandı.

İktidarın yenilenen İstanbul seçimi için sıraladığı vaatler ve göstermelik yumuşamalar açıkça gösteriyor ki zemin sallantıda ve bina her an çökebilir. Partisini radikal bir şekilde her ortamda savunan iktidar seçmeni bile belki ilk kez bir yerlerde bir sıkıntı, bir yanlışlık olduğunu hissetti. İşimiz gereği günde onlarca adrese uğruyoruz. Bu da bize vatandaşın nabzını birebir ölçme imkanı veriyor. Her ortamda partisini göklere çıkarırlar, İstanbul seçiminin iptali ile büyük bir aydınlanma yaşamışçasına ortadaki haksızlığı vurguluyor, durumdan rahat-

sız olduklarını ifade ederek "bu kadar da olmaz" diyorlar. Çok kısa bir süre önce iktidar partisine sempati duyan yaşlı bir teyzenin, "Geçen seçim hastaydım oy kullanmadım ama önümüzdeki seçimde hasta da olsam bu haksızlığa dur demek için gerekeni yapacağım" deyişi, ülkede bir şeylerin güzel olma ihtimalinin hâlâ var olduğunu hissetme arzumuzu besliyor.

Zamanda ileri giderek İmamoğlu'nun gasp edilen hakkının geri verildiği, günlük hayata devam edildiği bir günü düşünelim. Her şey gerçekten de güzel olacak mı? Yoksa bu söylemler havada mı kalacak? İmamoğlu'nun elinde sihirli bir değnek yok. Yani İstanbul kazanılsa da kaybedilse de herkes hayatına devam edecek.

İstanbul seçimi yerelde farkındalık yaratabilme imkanı sağlasa da geneldeki etkisinin beklenilenden düşük olma durumu da söz konusu. Çünkü ülkeyi yönetenler algı mekanizmasını çok güzel kullanıyor, kitleleri yönlendirmeyi iyi biliyorlar. Kimi çevrelerce İmamoğlu demokrasi için yeni bir umut, gelecek için alternatif bir yönetici. Ama bizler için bir alternatif olmadığı ortada. Ülkenin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik durumun tafisi, ancak uzun yıllar sürececek bir yenilenme ve devrim süreciyle mümkün olacaktır.

PTT İDARİ HİZMET SÖZLEŞMELİ BİR DAĞITICI

BU SİSTEMDE "HIÇBİR ŞEY ÇOK GÜZEL OLMAYACAK"

Ben Marmara Üniversitesi'nde okuyan, geleceğinden kaygılı bir öğrenciyim. İstanbul Büyükşehir Belediyesi yerel seçimlerinde oy kullanmadım. Bunun sebebi, gerici sistemin bir değişikliğe uğramayacağını, gelenin de gidenden bir farkı olmayacağını düşünmemdir.

Bilindiği gibi gerici-faşist iktidar, masaşısı YSK'ya talimat vererek İstanbul Belediye Başkanlığı seçimini iptal ettirdi. Düzenin yasalarına dahi aykırı bir durumdur bu. Geline aşamada güç kaybeden faşist iktidar zorbalıkta sınır tanımıyor. Keyfi iptal kararı bunun en somut göstergesi. Birçok kişi seçimlerin haksız yere iptal edildiğini düşünüyor. Bunun için Ekrem İmamoğlu'na oy vereceğini ifade ediyor.

Ekrem İmamoğlu'nun "Her şey çok güzel olacak" sloganı, insanların onu kötü sistemin iyi alternatifi olarak görmeleri gibi bir algıya yol açıyor. İnsanlar abartılı bir umuda sürüklenmiş durumda. Gerçek olan ise değişen şeyin yalnızca koltukta oturacak kişi olmasıdır. Ekrem İmamoğlu ve CHP sömürü düzeninin bir parçasıdır. Bunların gerçekten bir şeyleri düzeltmesi imkansızdır. AKP zihniyetinden tek farkları, bence AKP kadar dini suiistimal etmeyecek olmalarıdır.

İmamoğlu seçimin iptal edilmesinden

sonra açığa çıkan krizi iyi yönetti. Ekranlarda kibar ve saygılı bir görüntü çiziyor. Bu ülkede, bu sistemde siyasetçi olmak; sermayeye hizmet etmektir. Ne yazık ki! Devlet halka değil, sermayedarlara hizmet ettikçe ne işçiler hakkını alabilecektir ne de biz öğrenciler geleceğimizi güvende görebiliriz.

Sonuç olarak baskı ve zorbalığı her geçen gün arttıran, tek adam rejimiyle faşizmi kurumsallaştırmaya çalışan AKP'nin çatlaklarını derinleştirmek bugünün öncelikli görevidir. Baskı ve zorbalığa dur demeliyiz. Mücadeleyi ve örgütlülüğü büyütmeliyiz. Bu sistemi değiştirmek için elimizden geleni yapmalıyız. Bir şeyler güzel olur belki, ama bu sistemde "hiçbir şey çok güzel olmayacak." Bu gerçeği hiçbir zaman unutmamalıyız.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ'NDEN BİR ÖĞRENCİ

"İŞ İŞTEN GEÇTİKTE SONRAKİ FARKINDALIK"

Ekrem İmamoğlu sempatik ve halkın çocuğu tavırları sayesinde geniş bir kitleye hitabıyla beklenmedik bir başarı elde etti. Bu başarı haliyle AKP cephesinde ciddi bir hazımsızlık yarattı. Bu yüzden İBB seçimleri, tüm burjuva yasaları ayaklar altına alınarak, en kaba biçimde iptal edildi.

Peki, Binali Yıldırım mı, Ekrem İmamoğlu mu? Sonuç hangisi olursa olsun, ne "her şey çok güzel olacak", ne de "daha güzel olacak." Çünkü vadettikleri hizmetleri yerine getirseler bile insanlar dünya standartlarının altında hizmet alacaklar. Ayrıca atılan her yanlış adımla ve suiistimal edilen yetkilerle bizi her zamanki gibi diplere doğru çekmekle meşgul olacaklar.

İnsanlar eskisi gibi değil. Daha aydınlar artık, bazı şeylerin farkındalar. Farkındalar da bu farkındalık etin 80, domatesin 10 TL olmasıyla oluşmasaydı keşke. AKP çalıp çırptığı paraları muhafaza edecek yer bulamayacağı zamana kadar beklenmeseydi keşke. Televizyonda atıştığı ülke başkanlarıyla perde altı anlaşmalarını göremeyecek kadar körleşenlerin, bunları ancak et yiyemediği zaman fark edenlerin oy desteği sayesinde din istismarcıları "atı alıp Üsküdar'ı geçti"ler. Ülke karış karış satıldı. Yıllardır bilinçleri dumura uğratan, sadakalarla satın alınanlar şimdi et yiyebilirler 80 TL'den.

İŞSİZ BİR GENÇ

Clara Zetkin:

Son nefesine kadar mücadeleye eden bir devrimci

S. Gül

*"Bir şarkı besteledim size dostlar/
Yeni ve güzeller güzeli/ Yeryüzünde
henüz/ Kuralım cennet ülkesini/ Mutlu-
luk istiyoruz artık/ Dertler, cefalar yeter/
Yarattığını gayretli ellerin/ Tüketmesin
tembel mideler/ Ekmekten bol ne bu
diyarlarda/ Mersin ağaçları, güller, gü-
zellikler ve zevkler/ Hele şeker bezelye-
ler/ Her bir insan evladına yeter."*

Heinrich Heine'in "Almanya. Bir Kış Masalı"ndan alıntı olan bu dizeler, Alman devrimci önder Clara Zetkin'in en sevdiği şiirlerden biridir. Kendi döneminde feodal Almanya'ya karşı savaşa çağırarak, Fransız devrim şarkılarını söyleyen, karşılığında baskı, sansür ve kovuşturmalara sürgün bir yaşama mahkum edilen Heine ile benzer bir kader ortaklığı yaşamıştır Clara. Fransa'da sürgünde olduğu yıllarda da Montmartre mezarlığında yatan Heine'i ziyaret etmiştir.

Clara da kendi döneminde en ilerici fikirleri savunmuş, kapitalistleşen Almanya'ya karşı işçi sınıfı davasını omuzlamıştır. Yaşamı sürgünler, açlık, yoksulluk, türlü zorluklarla ama son nefesine kadar hep mücadeleye içerisinde geçmiştir.

1856 yılında dönemin Alman devletlerinden biri olan Saksonya'da bir köy öğretmenin kızı olarak doğar Clara Eissener. Kız çocuklarına yükseköğrenim hakkının tanınmadığı bir dönemdir. Buna rağmen, Leipzig'de kadın hakları savunucusu aktivistler tarafından yönetilen özel bir öğretmenlik kursuna girmeye hak kazanır. Leipzig, işçi hareketinin olduğu gibi, gelişen kadın hareketinin de merkezlerinden biri durumundadır. Clara burada siyasi göçmen çevrelerle tanışır. İlk devrimci fikirlerini onlardan edinir. Daha sonra hayatını birleştireceği Ossip Zetkin ile tanışıklığı bu süreçte gerçekleşir.

Clara'nın yetiştiği çağ, 1848 burjuva devrimleri sonrasında kapitalizmin gelişmeye, proleter safların çoğalmaya başladığı evrelerdir. Bu gelişim düzeyinin bir ürünü olan I. Enternasyonal ortaya çıkmıştır (1864). Enternasyonal içinde kitleleri kapsayan ilk işçi partisi olarak Alman Sosyal Demokrat Partisi kurulmuştur (1869). Avrupa'yı sarsan ilk proleter devrim (1871) yaşanmıştır. Paris devriminin Clara'nın doğduğu topraklarda da yankısı büyük olur. Komün'ü destekleyenler ko-

vuşturmaları uğramaktadır.

Kapitalist tekellerin hız kazanmasına sosyalist hareketin ivmesinin eklendiği dönemlerde, Leipzig'de siyasi Rus göçmenlerle tanışan Clara, Ossip Zetkin'in önemli desteğiyle mücadeleye ilk adımlarını atar. Tam da Bismarck hükümetinin özel bir yasayla gelişen hareketin önünü almaya çalıştığı bir döneme rastlar bu süreç. Çıkarılan yasayla birlikte sendikalar, dernekler kapatılır, sosyalist gazete ve dergiler yasaklanır. Alman Sosyal Demokrat Partisi açık çalışma olanağını büyük oranda yitirir.

Ossip Zetkin, anti-sosyalist yasanın çıkarılmasından kısa bir zaman sonra sınır dışı edilir. Clara mücadeleye çeşitli görevlerde bulunur. Genç ve deneyimsiz olmasına rağmen SPD'nin yayın organı Sozial Demokrat'ın İsviçre'den Almanya'ya ulaşmasında kuryelik görevini üstlenir. Daha sonra Paris'e giden Clara, Ossip'le burada evlenir. Birlikte Fransız işçileriyle omuz omuza savaşmaktan, sınıf hareketini yakından izlemekten ve devrim mücadelesine katkı yapmaktan geri durmazlar. Yaşamlarını mücadelele şekillendirir. Daha sonra doğacak iki oğullarıyla birlikte çok sefil ve zor bir ha-

yat yaşasalar da, Clara için Parisli yıllar Marksist öğretiyi kavrayacağı, devrimci bilincini geliştireceği yıllar olur. Marx'ın kızları Jenny, Laura, Enternasyonal marşının yazarı Potier ve Louise Michel ile burada tanışır. Bu tanışıklıklar Clara'ya çok şey katar.

Clara Ossip'i hastalık sonucu kaybeder. İki çocukla birlikte yoksulluk içindeki hayatı daha da zorlaşmıştır. Fransa'da perişan giysilerini saklamak için yoksulların üzerine geçirdikleri cachemisere, yani sefalet giysisi Clara'nın da üstüne geçmiştir şimdi. Mücadeleye yaşamında karşılaştığı zorluklar, bu eşitsiz, sömürü, aşağılanmaya dayalı yaşamın dayattığı zorluklar kadar kötü değildir. Mücadeleye dört elle sarılır ve ayakta kalmaya devam eder.

7 yıllık bir sürgün hayatı ona çok şey katar. İki çocuğuyla yaşam mücadelesi veren, devrimci bir kadın olarak yaşadıkları ve tanık oldukları Clara'yı kadın sorununa daha duyarlı hale getirmiştir. Bununla birlikte kalabalıklaşan proleter saflarında, kadın ve çocuk emeği de hızla yer almaktadır. Ağır sömürü koşullarında eriyen kadın ve çocuklara yönelik çalışmalar Clara'nın öncelik verdiği alanlar-

dan biri olur.

SOSYALİST VE EMEKÇİ KADINLAR CLARA'YA ÇOK ŞEY BORÇLUDUR

Clara Zetkin, 1889'da II. Enternasyonal'in kuruluş kongresi hazırlıklarında yer alır. Kadının kurtuluşu için başlıklı metninde kürsüden şöyle seslenir: *"İnsan suretindeki her şeyin kurtuluşunu slogan edinmiş olanlar, insan cinsiyetinin bir yarısını ekonomik bağımlılıkla siyasal ve sosyal köleliğe mahkûm edemezler. İşçiler kapitalistler tarafından nasıl boyunduruk altına alınmışlarsa, kadın da erkek tarafından öylesine boyunduruk altına alınmıştır ve ekonomik özgürlüğüne kavuşmadığı sürece de öyle kalacaktır. Kadınların ekonomik bağımsızlıkları için en önemli şart, çalışmaktır... İşçi kadınlar, kadınların eşitliği sorununun bağımsız bir sorun olmadığını kesinlikle farkındalar; aksine bu sorunun daha büyük olan sosyal sorunun bir parçası olduğunu çok iyi biliyorlar. Bu sorunun bugünkü toplumda hiçbir zaman çözülemeyeceğinin, ancak toplumun köklü değişiminden sonra bunun mümkün olabileceğinin de bilincindedirler... Kadının özgürlüğü tüm*

insanoğlunun özgürlüğü gibi yalnızca emeğin sermayenin boyunduruğundan kurtulmasıyla olacaktır.”

Bu örnekte görüldüğü gibi Clara, uluslararası işçi sınıfı mücadelesine ve daha sonra pek çok örnekte görüleceği gibi sosyalist kadın hareketine büyük katkılar sağlayan bir devrimci olarak savaşmaya devam edecektir.

Kapitalizme yönelik çalışmaları, işçi sınıfına yönelik araştırmaları birlikte pratikte karşılaştığı, yaşadıkları, kadın ve çocuklara yönelik taleplerin şekillenmesini, bu alana yönelik çalışma ihtiyacını da ortaya çıkarır. Bir konuşmasında şöyle demektedir: “Erkeklerin yardımı olmaksızın hatta çoğu zaman erkeklerin itirazlarına rağmen, kadınlar sosyalizm bayrağının altına girmiştir; hatta şunu da itiraf etmek gerekir ki bazı durumlarda kendi iradelerinin dışında, salt ekonomik koşulların açıklıkla kavranmasıyla o yöne istemsizce sürüklenmişlerdir. Fakat artık bu bayrağın altındalar ve orada kalacaklar da! Bu bayrağın altında eşit haklara sahip insanlar olarak kabul edilmek için savaşacaklar!”

Clara bütün bir yaşamı boyunca kadınların eşitliğinin bağlı olduğu insanlığın kurtuluş mücadelesinin bir neferi, önderi olarak savaşmıştır. Engels’in yoldaşı Clara Zetkin işçi hareketi, tarım reformu, kadın sorunu gibi pek çok alanda çalışmalarıyla partinin ileri şahsiyetlerinden biri olmuştur. Parti safalarında oportünizme ve reformize karşı mücadele yürütmüştür.

Kendi döneminde işçi sınıfının devrimci mücadelesinin önderi olduğu gibi kadın işçilerin mücadelesinin de temsilcisi olan Clara, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nün mücadele tarihine eklenmesine ve bugünlere getirilmesine de ön ayak olmuştur. Bu anlamda sosyalistler ve emekçi kadınlar Clara’ya çok şey borçludur. O Saksonya’da yaptıkları iş nedeniyle romatizmal hastalıklar çeken kadın işçilerin sesi olmuştur. Bremen’de iplik fabrikasındaki kadın işçilerin eşit işe eşit ücret mücadelesini yürütmüştür. Gülmenin işçilere yasak edildiği fakat zehirlenmelerin, düşüklerin, ölü doğumların suç sayılmadığı Dresden tütün fabrikalarında kadınların mücadele kürsüsünü kurmuştur. 1933’teki ölümünden bugüne işçi ve emekçi kadınlara mücadele tutkusu aşılamaya devam etmektedir. Yapıtları, çalışmaları ve bizzat yaşamıyla...

Gençliğinin ilk yıllarında girdiği mücadeleye saflarında son nefesine kadar savaşan Clara Zetkin’i, işçi sınıfının devrim mücadelesine paha biçilmez katkılarıyla örnek alıyor ve saygıyla anıyoruz.

Kaynaklar

1) *Adanmış Bir Ömür Clara Zetkin*, Luise Dornemann

2) *Yakın Çağlar Tarihi*, N.V. Yeliseyeva

Hapishane direnişlerinde bir dönüm noktası:

‘84 ölüm orucu direnişi

Hapishanelerde direniş geleneği devrimci tutsakların ödediği bedellerle yaratıldı. Elbette hiçbir direnişin amacı ölmek değildir. Bununla birlikte her direniş bedel ödemeyi göze almayı gerektiriyor. Bu bedel, kısa bir süre mektup görüş yasağı almak da olabilir, saldırının şiddeti ve direnişin biçimine göre ölüme dek varan bedeller de olabilir. Denebilir ki bedel ödemeyi göze almadan hapishanede basit bir onur kırıcı yaptırıma bile “hayır” diyebilecek bir direniş gösterilemez.

12 Eylül darbesi sonrasında hapishanelerde bedel ödemeyi göze almayan “akıllılar” vardı. “Akıllıca davranmak” süslemesiyle bedel ödemekten kaçınan eskinin devrimcileri, o günün teslimiyetçileri, sonraki dönemin reformistleriydi bunlar. Faşist cuntanın her türlü yaptırımına uyuyorlardı. Son olarak Tek Tip Elbise (TTE) saldırısına o elbiseleri giyerek teslim oldular. O “akıllıca” davrananların büyük kısmı sonradan reformizmi de

aşıp açıktan CHP’ye yelken açtılar.

TESLİMİYETE HAYIR!

Bununla beraber TTE’yi giymeyen devrimciler de vardı. Bu direnişler devrimci kimliği ve onuru koruma temelinde çok değerli direnişlerdi.

1984’te Metris Hapishanesi’nde gerçekleşen ölüm orucu direnişi ise teslimiyete karşı örgütlü bir şekilde ve ölümüne hayır demektir. Bu niteliğiyle, hapishanelerde yaratılan direniş geleneğinde bir dönüm noktası olarak belgelere ve yüreklere kazındı.

Direniş Metris Hapishanesi’ndeki TİKB ve Devrimci Sol davalarından tutsaklar tarafından 11 Nisan’da açlık grevi olarak başladı ve 45. günden itibaren ölüm orucuna dönüştürüldü. ‘84 ölüm orucu direnişi, devrimci kimliğe yönelik saldırıların son hali olan TTE saldırısına karşı sadece bir hapishanede yapılsa da faşist cuntanın genelde tutsaklara yöne-

lik saldırganlığını dizginlenmekte önemli bir rol oynadı.

Ölüm orucu direnişinin 63. gününde, 14 Haziran’da Devrimci Sol davasından Abdullah Meral; 17 Haziran’da TİKB Merkez Komite üyesi Mehmet Fatih Öktülmüş ve Devrimci Sol’dan Haydar Başbağ; 24 Haziran’da ise Devrimci Sol’dan Hasan Telci ölümsüzleşti. 75. gününde bitirilen direnişte TİKB davasından Aysel Zehir Türkiye’de Wernicke-Korsakof sendromuna yakalanan ilk ölüm orucu gazisi olarak kayıtlara geçti.

TTE saldırısı ancak 1987’de sonlandırıldı fakat genelde hapishanelerde gerçekleşen direnişlerin daha kararlı niteliğe bürünmesinde ölüm orucunun büyük bir katkısı oldu. Ölüm orucu direnişiyle can bedeli de olsa, teslimiyete karşı direniş ilkesi hapishanelerde hakim hale geldi. Bu yanı sıra ‘84 ölüm orucu direnişi siyasal anlamda bir zaferle sonuçlandı.

H. ORTAĞCI

Sanatçı Alpay’a ‘terör’ soruşturması açıldı

Müzyisyen Alpay 22 Mart’ta Zorlu PSM’de verdiği 50. yıl konserinde bir şarkıyı, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan ve Haziran Direnişi sırasında polis kurşunuyla hayatını kaybeden Berkin Elvan’ın sahnede olan resimlerini göstererek “Sıradaki şarkım, devlet tarafından zalimce katledilen bu güzel insanlara gelsin” dedi.

Konseri izleyen bir kişi, konser sonrası polis merkezine giderek Alpay’ın “terör örgütü üyelerini övdüğü ve dev-

leti aşıladığı” iddiasıyla sanatçıdan şikayetçi oldu.

Bu kişinin şikayeti üzerine Alpay’a ‘terör örgütü üyelerini övdüğü ve devleti aşıladığı’ gerekçesiyle soruşturma başlatıldı.

Alpay soruşturma ile ilgili olarak *Gazete Duvar’a* şöyle bir açıklama yaptı:

“Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri tarafından katledilen Deniz Gezmiş ve arkadaşlarıyla, Gezi direnişinde hayatını kaybeden Berkin Elvan’a şarkı ithaf

etmenin nesi terör? Ben şarkıyı ithaf ettiğimde salondakiler ayakta alkışladılar. Eğer Gezmiş ve arkadaşlarına, Berkin Elvan’a şarkı ithaf etmek, Gezi direnişini savunmak terörse ben teröristim. Bunu her yerde söylerim.” Bununla birlikte Alpay, hukuki yollara başvuracağını belirtti.

Alpay, Haziran Direnişi sırasında Ankara’da katledilen Ethem Sarısülük için “Ethem’in Sessiz Çığılı” adlı bir şarkı üretmişti.

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi

işçi ve emekçilere yol göstermeye devam ediyor...

Türkiye İşçi Sınıfına Selam

Türkiye işçi sınıfına selâm!

Selâm yaratana!

Tohumların tohumuna, serpilip gelişene selâm!

Bütün yemişler dallarınızdadır.

Beklenen günler, güzel günlerimiz ellerinizdedir,

haklı günler, büyük günler,

*gündüzlerinde sömürilmeyen, gecelerinde aç yatılmayan,
ekmek, gül ve hürriyet günleri.*

Türkiye işçi sınıfına selâm!

Meydanlarda hasretimizi haykıranlara,

toprağa, kitaba, işe hasretimizi,

hasretimizi, ayyıldızı esir bayrağımıza.

Düşmanı yenecek işçi sınıfımıza selâm!

Paranın padişahlığını,

karanlığını yobazın

ve yabancıunun roketini yenecek işçi sınıfına selâm!

Türkiye işçi sınıfına selâm!

Selâm yaratana!

Nazım HİKMET